

**A Legfelsőbb Bíróság
Nemzetközi Kapcsolatok és Európai Jogi Irodájának
Hírlevele**

**2011. február 28.
II. évfolyam 2. szám**

EURÓPAI UNIÓS JOGI KÖZLEMÉNYEK 2

KÖZZÉTETT ELŐZETES DÖNTÉSHOZATAL IRÁNTI KÉRELMEK	2
BÜNTETŐ ÜGYSZAK	2
GAZDASÁGI ÜGYSZAK	2
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK	3
POLGÁRI ÜGYSZAK	3
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK	5
ELŐZETES DÖNTÉSHOZATAL TÁRGYÁBAN KÖZZÉTETT ÍTÉLETEK	9
BÜNTETŐ ÜGYSZAK	9
GAZDASÁGI ÜGYSZAK	10
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK	11
POLGÁRI ÜGYSZAK	13
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK	15
EGYÉB MAGYAR VONATKOZÁSÚ ÜGYEK AZ EURÓPAI BÍRÓSÁG ELŐTT	21
A LEGFELSŐBB BÍRÓSÁG UNIÓS JOGI TÁRGYÚ ÍTÉLETEI	21
BÜNTETŐ ÜGYSZAK	21
GAZDASÁGI ÜGYSZAK	21
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK	22
POLGÁRI ÜGYSZAK	22
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK	22

EMBERI JOGI KÖZLEMÉNYEK 24

AZ EMBERI JOGOK EURÓPAI BÍRÓSÁGÁNAK MAGYAR VONATKOZÁSÚ ÍTÉLETEI	24
AZ EMBERI JOGOK EURÓPAI BÍRÓSÁGÁNAK KIEMELTEN FONTOS ÍTÉLETEI	29
A LEGFELSŐBB BÍRÓSÁG EMBERI JOGI VONATKOZÁSÚ ÍTÉLETEI	42
BÜNTETŐ ÜGYSZAK	42
GAZDASÁGI ÜGYSZAK	42
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK	42
POLGÁRI ÜGYSZAK	42
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK	42

Európai uniós jogi közlemények

Közzétett előzetes döntéshozatal iránti kérelmek

Büntető ügyszak

1. Tribunale di Firenze (Olaszország) által 2010. október 25-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-507/10. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: olasz

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

A büntetőeljárásban a sértett jogállásáról szóló, 2001. március 15-i 2001/220/IB tanácsi kerethatározat 2., 3. és 8. cikkét akként kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint a büntetőeljárás törvény a 392. cikkének (1a) bekezdése, amely nem írja elő kötelezettségként az ügyész számára, hogy a sértett és kiskorú sértett kihallgatását és megvizsgálását a tárgyaláshoz képest előzetesen, előzetes bizonyításfelvételi eljárás keretében indítványozza, valamint a büntetőeljárás törvény 394. cikke, amely nem teremt meg a lehetőséget a sértett és kiskorú sértett számára, hogy bírósághoz forduljon az előzetes bizonyításfelvételi eljárás megfelelő keretei között történő kihallgatásra irányuló indítványát elutasító ügyészi határozat ellen.

Gazdasági ügyszak

1. A Landgericht Essen (Németország) által 2010. október 15-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-494/10. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. Főszabály szerint abban az esetben is ragaszkodik-e a Bíróság a C-339/07. sz., Seagon kontra Deko ügyben kimunkált ítélkezési gyakorlatához, mely szerint a fizetéseképtelenségi eljárásról szóló, 2000. május 29-i 1346/2000/EK tanácsi rendelet 3. cikkének (1) bekezdése értelmében azon tagállam bíróságai, amelynek területén a fizetéseképtelenségi eljárást megindították, joghatósággal rendelkeznek a valamely másik tagállamban létesítő okirat szerinti székhellyel rendelkező alperes ellen benyújtott, fizetéseképtelenségre alapított megtámadási kereset elbírálására, amelyben a fizetéseképtelenségre alapított megtámadási igény mellett elsődlegesen a tőkevédelmi szabályokból eredő, nemzeti társasági jogi jogcímen alapuló, továbbá a fizetéseképtelenségre alapított megtámadási igényhez képest gazdaságilag ugyanarra vagy mennyiségi „pluszra” irányuló és a fizetéseképtelenségi eljárás megindításától független igényeket is érvényesítenek?

2. Az első kérdésre adandó nemleges válasz esetén: A 44/2001 rendelet hatálya alóli, e rendelet 1. cikke (2) bekezdésének b) pontja szerinti kivétel körébe tartozik-e az olyan fizetéseképtelenségre alapított megtámadási kereset, amelynek tárgya egyúttal és elsősorban a fizetéseképtelenségi eljárástól független, a vagyonfelügyelő által társasági jogi jogcímenre alapított és gazdaságilag ugyanarra vagy mennyiségi „pluszra” irányuló igény, vagy a joghatóság e tekintetben a Bíróság C-339/07. sz., Seagon kontra Deko ügyben hozott ítéletétől eltérően a 44/2001 rendelethez igazodik?

3. A 44/2001 rendelet 5. cikke 1. pontjának a) alpontja értelmében akkor is szerződés vagy szerződéses igény-e az eljárás tárgya, ha a jogvitában érintett felek kapcsolata kizárólag az anyavállalatnak a vitában érintett társaságokban fennálló 100-100 %-os részesedésében megnyilvánuló közvetett viszonyra vezethető vissza?

2. A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága (Magyar Köztársaság) által 2010. november 15-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-527/10. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: magyar

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

A Tanács 1346/2000/EK rendelete (2000. május 29.) a fizetéseképtelenségi eljárásról — a továbbiakban rendelet — 5. cikkének (1) bekezdése irányadó-e egy olyan a dologi jog (óvadék) fennállásával kapcsolatos polgári peres jogvitára, amikor az óvadékul szolgáló értékpapír majd a helyébe lépő pénz fekvése szerinti ország a más tagállamban folyó fizetéseképtelenségi eljárás megindulásakor még nem, de a keresetlevél benyújtásakor már az Európai Unió tagállama volt?

Munkaügyi ügyszak

1. A Tribunal Superior de Justicia de Canarias (Spanyolország) által 2010. november 2-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-517/10. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: spanyol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. Alkalmazandó-e az 1999. június 28-i 1999/70/EK tanácsi irányelv a közigazgatási szervek azon alkalmazottaira, akiket a tisztviselőkre jellemző szolgálati jogviszony fűz e szervekhez?
2. Igenlő válasz esetén ellentétes-e a közösségi joggal egy olyan nemzeti törvény, amely az említett irányelvben foglaltak teljesülését szolgáló szabályozás hatályát nem terjeszti ki visszamenőlegesen az irányelv belső jogba való átültetésére megszabott határidő utolsó napjára?

Polgári ügyszak

1. A Conseil d'État (Franciaország) által 2010. október 15-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-495/10. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: francia

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. Az 1985. július 25-i 85/374/EGK irányelv a 13. cikkének rendelkezésére tekintettel megengedi-e az egészségügyi közintézmények betegeinek a különleges helyzetén alapuló, olyan felelősségi rendszer alkalmazását, amely biztosítja a betegek számára többek közt annak jogát, hogy ezen intézménytől még annak vétkessége hiányában is kártérítésben részesüljenek azon károkért, amelyeket az intézmény által használt termékek és berendezések hibája okozott, az intézmény azon lehetőségének a sérelme nélkül, hogy a gyártóval szemben szavatossági igényt érvényesítsen?
2. Az irányelv korlátozza-e a tagállamok azon lehetőségét, hogy meghatározzák a valamely szolgáltatásnyújtás keretében hibás berendezést vagy terméket használó, és ennek során a szolgáltatást igénybe vevőnek kárt okozó személyek felelősségét?

2. Az Amtsgericht Waldshut Tiengen — Landwirtschafts- gericht (Németország) által 2010. október 21-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-506/10. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

Összeegyeztethető-e a 2006. február 21-én hatályos Baden- Württembergisches Ausführungsgesetz zum Grundstücksverkehrsgesetz und zum Landpachtverkehrsgesetz (az ingatlanforgalomról szóló törvény és a földhasznóbérletről szóló törvény végrehajtásáról szóló baden-württembergi törvény) (Gesetzblatt 85. o.) 6. §-ának (1a) bekezdése az egyrészről az Európai Közösségek és tagállamai, másrészről a Svájci Államszövetség közötti, a személyek szabad mozgásáról szóló megállapodással?

3. A Bundesgerichtshof (Németország) által 2010. október 26-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-509/10. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

Az EUMSZ 267. cikk első bekezdésének b) pontja és harmadik bekezdése alapján a közösségi növényfajta-oltalmi jogokról szóló, 1994. július 27-i 2100/94/EK tanácsi rendelet és a közösségi növényfajta-oltalomról szóló 2100/94/EK tanácsi rendelet 14. cikkének (3) bekezdésében biztosított mezőgazdasági mentesség érvényesítésének végrehajtási szabályairól szóló, 1995. július 24-i 1768/95/EK bizottsági rendelet értelmezésére vonatkozó következő kérdéseket terjeszti az Európai Unió Bírósága elé:

- a) A mezőgazdasági termelő által a 2100/94 rendelet 94. cikkének (1) bekezdése alapján a közösségi növényfajta- oltalmi jog jogosultjának arra tekintettel fizetendő arányos kártérítést, hogy egy oltalom alatt álló fajta vetés révén nyert szaporítóanyagát használta, és nem teljesítette a 2100/94 rendelet 14. cikkének (3) bekezdésében és az 1768/95 rendelet 8. cikkében rögzített kötelezettségeit, a szóban forgó növényfaj oltalmazott fajtáinak az ugyanabban a térségben azonos szaporítóanyag-mennyiség engedélyezett előállításáért fizetendő átlagos összeg alapján kell-e kiszámítani, vagy ehelyett azt az (alacsonyabb) díjazást kell-e alapul venni, amelyet a 2100/94 rendelet 14. cikke (3) bekezdésének negyedik franciabekezdése és az 1768/95 rendelet 5. cikke alapján az engedélyezett vetés esetében kellene fizetni?
- b) Amennyiben csak az engedélyezett vetésért fizetendő díjazás vehető alapul:
Az említett feltételek fennállása esetén kiszámíthatja-e a növényfajta-oltalmi jog jogosultja a 2100/94 rendelet 94. cikkének (2) bekezdése alapján megtérítendő kárát átalányként a szaporítóanyag engedélyezett előállításáért fizetendő díj alapján egyszeri vétkes jogsértés esetén?
- c) A 2100/94 rendelet 94. cikkének (1) bekezdése alapján fizetendő arányos kártérítés vagy a 2100/94 rendelet 94. cikkének (2) bekezdése alapján fizetendő további kártérítés kiszámítása során figyelembe lehet-e, illetve kell-e venni egy számos oltalmi jogi jogosult jogait gyakorló szervezet ellenőrzéssel kapcsolatos különleges ráfordításait akként, hogy a szokásosan megállapított kártérítés kétszeresét, illetve a 2100/94 rendelet 14. cikke (3) bekezdésének negyedik franciabekezdése alapján fizetendő díjazást ítélik meg?

4. A Nejvyšší soud České republiky (Cseh Köztársaság) által 2010. november 2-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-514/10. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: cseh

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

Úgy kell-e értelmezni a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet (a továbbiakban: Brüsszel I. rendelet) 66. cikkének (2) bekezdését, hogy e rendelet akkor alkalmazható, ha a határozathozatal időpontjában a rendelet mind a határozatot hozó bíróság helye szerinti államban, mind abban az államban hatályban volt, amelyben a fél e határozat elismerését és végrehajtását kéri?

5. A Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) által 2010. november 2-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-518/10. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: angol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

Ha annak eldöntéséhez, hogy egy termék a [469/2009/EK] rendelet 3. cikke a) pontjának értelmében „hatályos alapszabadalom oltalma alatt áll-e”, annak vizsgálata szükséges, hogy a termékkel való ellátás révén megvalósul-e az alapszabadalom bitorlása, jelentőséggel bír-e a vizsgálat szempontjából az, ha a bitorlás az Egyesült Királyságban a Közösségi Szabadalmi Egyezménynek a Patents Act 1977 60. §-ának (2) bekezdésével törvénybe iktatott 26. cikkén, illetve a Közösség egyéb tagállamai jogának megfelelő rendelkezésein alapuló közvetett vagy közreműködői bitorlás formájában valósul meg?

6. Az Oberster Gerichtshof (Ausztria) által 2010. november 10-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-523/10. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. Valamely másik tagállamban letelepedett személy részéről a bíróság állama szerinti védjegynek egy e védjeggyel egyező kulcsszó (AdWord) valamely — a szolgáltatásait különböző országspecifikus legfelső szintű tartománynevek alatt kínáló — internetes keresőmotorban történő használata révén elkövetett állítólagos veszélyeztetése esetén úgy kell-e értelmezni a 44/2001/EK rendelet 5. cikkének 3. pontjában foglalt „[az] a hely [...] [...]”, ahol a káresemény bekövetkezett vagy bekövetkezhet” szövegrészt,

1.1. hogy a joghatóság csak akkor megalapozott, ha a kulcsszót a bíróság államának legfelső szintű tartománynevével ellátott internetes keresőoldalon használják;

1.2. hogy a joghatóságot kizárólag az alapozza meg, hogy a kulcsszó használatának helyéül szolgáló internetes keresőoldal a bíróság államából hozzáférhető;

1.3. hogy a joghatóság attól függ, hogy a weboldal hozzáférhetősége mellett további követelményeknek is teljesülniük kell?

2. Az 1.3. kérdésre adandó igenlő válasz esetén:

Milyen szempontok alapján állapítandó meg az, hogy a bíróság állama szerinti védjegynek egy — a bíróság államának legfelső szintű tartománynevétől eltérő országspecifikus tartománynévvel ellátott — internetes keresőoldalon AdWord-ként történő használata esetén a 44/2001/EK rendelet 5. cikkének 3. pontja szerinti joghatóság megalapozott-e?

Közigazgatási ügyszak

1. A Court of Appeal in Northern Ireland (Egyesült Királyság) által 2010. szeptember 29-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-474/10. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: angol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. A [2001/42] irányelvet helyesen értelmezve, ha olyan állami hatóság készít el egy, a 3. cikk hatálya alá tartozó tervet, amely a tagállamban az általános környezetvédelmi felelősséggel felruházott hatóság, van-e a tagállamnak lehetősége arra, hogy megtagadja a 6. cikk (3) bekezdése szerinti olyan hatóság kijelölését, amellyel az 5. és a 6. cikk értelmében konzultálni kell?

2. Az irányelvet helyesen értelmezve, ha egy, a 3. cikk hatálya alá tartozó tervet elkészítő hatóság a tagállamban az általános környezetvédelmi felelősséggel felruházott hatóság, köteles-e a tagállam biztosítani, hogy legyen egy kijelölt konzultációs szerv, amely ettől a hatóságtól elkülönült?

3. Az irányelvet helyesen értelmezve a 6. cikk (2) bekezdésében foglalt azon követelményt, amely szerint a 6. cikk (3) bekezdésben meghatározott hatóságok és a 6. cikk (4) bekezdésben meghatározott nyilvánosság „megfelelő határidőben” korai és hathatós lehetőséget kapjon véleményének kifejezésére, át lehet-e ültetni olyan szabályokkal, amelyek szerint a terv elkészítéséért felelős hatóságnak minden egyes ügyben meg kell állapítania azt a határidőt, amelyen belül a véleményeket közölni kell, vagy maguknak az irányelvet átültető szabályoknak kell időkeretet, vagy különböző körülmények esetére különböző időkereteket meghatározniuk, amelyeken belül a véleményeket közölni kell?

2. A Sąd Najwyższy (Lengyel Köztársaság) által 2010. október 12-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-489/10. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: lengyel

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

Milyen jogi természete van az 1782/2003/EK tanácsi rendelet IV. és IVa. címeiben meghatározott támogatási rendszereket, továbbá a pihentetett terület alapanyag-termelésre való használatát illetően ugyanezen rendelet alkalmazásának részletes szabályozásáról szóló, 2004. október 29-i 1973/2004/EK bizottsági rendelet 138. cikke szerinti szankciónak, amely abban áll, hogy a mezőgazdasági termelőtől az azon évet követő években, amelyben valótlan tartalmú nyilatkozatot nyújtott be a közvetlen támogatás alapjául szolgáló terület méretét illetően, megtagadják a közvetlen támogatást?

3. Az Unabhangiger Finanzsenat, Auenstelle Linz (Ausztria) al 2010. oktober 14-n benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-492/10. sz. gy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

A társaság vagyonának a 69/335/EGK irányelv 4. cikke (2) bekezdésének (2008/7/EK irányelv 3. cikke h) pontjának megfelelő) b) pontja értelmében vett növekedését idézi-e elő a társaság veszteségeinek az egyedüli tag, egy közjogi intézmény általi átvállalása, amelynek kpvseljt a hatáskörrel rendelkez testület azzal bízta meg, hogy a veszteségek fedezetére évente a gazdasági v kezdetét megelőzően a társaság által elfogadott költségvetési előirányzatban, illetve gazdasági tervben e célból előzetesen megállapított összegnek megfelelő tagi pótbefizetést teljesítsen?

4. A Hoge Raad der Nederlanden (Hollandia) al 2010. oktober 14-n benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-498/10. sz. gy)

Az eljárás nyelve: holland

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. gy kell-e értelmezni az EUMSZ 56. cikket, hogy a szolgáltatásnyújtás szabadságának korlátozása valósul meg, ha a más tagállami illetőségű szolgltatt által nyújtott szolgáltatás gnybevevje az illetősége és a szolgáltatásnyújtás helye szerinti tagállam jogszabályai alpjn köteles az adót az e szolgáltatásért fizetendő díjazásából levonni, miközben e levonási kötelezettség nem áll fenn a szolgáltatás gnybevevjvel azonos tagállami illetőségű szolgltatt érintettsége esetén?

2a. Ha az előző kérdésre az a válasz adandó, hogy a szolgáltatás gnybevevjnek adóztatásáról rendelkez elirs a szolgáltatásnyújtás szabadságának korlátozását valósítja meg, akkor igazolható-e az ilyen korlátozás az adó követésének és olyan külföldi társaságoktól történő beszedésének szükségességével, amelyek csak rövid ideig tartzkoznak Hollandiában és nehezen ellenőrizhetők, ami a Hollandiához utalt adóztatási joghatóság gyakorlását problematikussá teszi?

2b. Jelentőséggel bír-e ebben az esetben az, hogy az elirs később olyan tényállások tekintetében, mint a jelen gybeli is, olyan értelemben módosult, hogy az adkvetsrl egyoldalúan lemondtak, mert az nem volt egyszerű és hatékonyan alkalmazható?

3. Meghaladja-e az elirs a szükséges mértéket különös tekintettel a 76/308/EGK irányelv által az adók behajtására vonatkozó kölcsönös jogsegélyre kínált lehetőségekre?

4. Jelentőséggel bír-e az előző kérdésekre adandó válaszok szempontjából az, hogy a díjazás után a szolgáltatás gnybevevjnek székhelye szerinti tagállamban fizetendő adó beszmthet abba az adóba, amely e díjazás után a másik tagállamban fizetendő?

5. A High Court of Ireland (Írország) al 2010. oktober 15-n benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-493/10. sz. gy)

Az eljárás nyelve: angol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. A 343/2003/EK tanácsi rendelet alpjn köteles-e az átadó tagállam vizsgálni azt, hogy a fogadó tagállam megfelel-e az Európai Unió Alapjogi Chartája 18. cikkének, valamint a 2003/9/EK, a 2004/83/EK és a 2005/85/EK tanácsi irányelveknek, továbbá a 343/2003/EK tanácsi rendeletnek?

2. Igenlő válasz esetén, és amennyiben az állapítható meg, hogy a fogadó tagállam nem felel meg a fenti rendelkezések közül egynek vagy többnek, az átadó tagállam köteles-e a 343/2003/EK tanácsi rendelet 3. cikkének (2) bekezdése alpjn vállalni a felelőséget a kérelem megvizsgálásáért?

6. A Rechtbank van eerste aanleg te Brugge (Belgium) al 2010. oktober 19-n benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-499/10. sz. gy)

Az eljárás nyelve: holland

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

Elirhatjk-e a tagállamok a 77/388/EGK hatodik irányelv korábbi — immár a közös hozzáadottértékadó-rendszerl szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 205. cikkében foglalt és ezen irányelv 202. cikkével, valamint 157. cikke (1) bekezdésének b) pontjával

összefüggésben értelmezett — 21. cikkének (3) bekezdése alapján, hogy a vámraktártól eltérő raktár tulajdonosa még akkor is feltétlenül egyetemlegesen felelős az ellenszolgáltatás fejében végzett értékesítés után az áru adóalany tulajdonosa által fizetendő adóért, ha a raktártulajdonos jóhiszemű, vagy pedig sem hiba, sem gondatlanság nem róható a terhére (a WBTW 51a. cikkének 3. §-a)?

7. A Højesteret (Dánia) által 2010. október 21-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-505/10. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: dán

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

„Úgy kell-e értelmezni az ásványi olajok jövedéki adója szerkezetének összehangolásáról szóló, 1992. október 19-i 92/81/EGK tanácsi irányelv 8. cikke (1) bekezdésének c) pontját, hogy a valamely hajóhoz rögzített, de saját motorral és üzemanyagtartállyal rendelkező, és így a hajót meghajtó motortól elkülönülten működő kotrógép működtetéséhez használt ásványi olaj a jelen ügyhöz hasonló körülmények között mentes a jövedéki adó alól?”

8. A Tribunale di Bari (Olaszország) által 2010. október 27-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-519/10. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: olasz

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

A Bíróság pontosítsa

1. a 822/87/EGK rendelet hatályát, vagyis annak területi és időbeli hatályát, valamint a szankcionálás szempontjából annak „ratio”-ját, mindezt az 1993/1994-es szüreti évre — az időszak, ahova az ügy cselekményei visszanyúlnak — tekintettel;
2. igaz-e, hogy a fent hivatkozott 822/87/EGK rendelet 39. cikkének végrehajtását a fent említett szüreti év tekintetében az 1994. február 15-i 343/94/EGK rendelet valósította meg, és ugyanezen rendelet hatályon kívül is helyezte azt?
3. az 1993-1994-es szüreti évben 15 155 hl-nek megfelelő mennyiségben előállított seprős bor használatából eredően 7 084,87 hl (a 610/94/EGK rendelet által a borok kötelező lepárlásra történő átadása tekintetében megállapított 51,5 %-os hányados alapján 126 hl/ha hozammal számolva) asztali bor kötelező lepárlásra történő beszállításának elmulasztásáért kiszabott, ma 201 547,30 eurónak (kettőszázegyezer-ötszáznegyvenhét egész három euró) megfelelő, 390 250,00 líra összegű bírság alkalmazása aránytalan-e a cselekményhez képest, és megsérti-e a Bíróság által több alkalommal is kimondott, a szankciók méltányosságának elvét?

9. A Bundesfinanzhof (Németország) által 2010. október 27-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-511/10. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

Úgy kell-e értelmezni a tagállamok forgalmi adóra vonatkozó jogszabályainak összehangolásáról szóló, 1977. május 17-i 77/388/EGK hatodik tanácsi irányelv 17. cikke (5) bekezdésének harmadik albekezdését, hogy az felhatalmazza a tagállamokat arra, hogy valamely vegyes használatú épület felépítésével összefüggésben előzetesen felszámított adó felosztása céljából elsődlegesen a tevékenységek arányától eltérő felosztási kritériumot írjanak elő?

10. A First tier Tribunal (Egyesült Királyság) által 2010. november 8-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-520/10. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: angol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. Ha valamely adóalany (az „A” kereskedő) az általa nyújtandó távközlési szolgáltatások igénybevételéhez való jogot megtestesítő telefonkártyákat értékesít, úgy kell-e értelmezni a hatodik HÉA-irányelv 2. cikkének (1) bekezdését, hogy az „A” kereskedő a HÉA szempontjából két szolgáltatást nyújt: az egyiket a telefonkártya „A” kereskedő által egy másik adóalany (a „B”

kereskedő) részére történő eredeti értékesítések, a másikat pedig annak visszaváltása időpontjában (vagyis valamely személy — a végfelhasználó — által telefonhívásokra történő felhasználásakor)?

2. Amennyiben igen, miként kell alkalmazni a HÉÁ-t (az uniós HÉÁ-szabályozással összhangban) egy olyan értékesítési láncban, amelyben az „A” kereskedő telefonkártyát értékesít a „B” kereskedő részére, a „B” kereskedő pedig a „B” tagállamban továbbértékesíti a telefonkártyát, és azt végül a végfelhasználó vásárolja meg a „B” tagállamban, majd a végfelhasználó telefonhívások kezdeményezésére használja azt?

11. A Socialgericht Würzburg (Németország) által 2010. november 9-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-522/10. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. Úgy kell-e értelmezni a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló 883/2004/EK rendelet végrehajtására vonatkozó eljárás megállapításáról szóló, 2009. szeptember 16-i 987/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 44. cikke (2) bekezdésének rendelkezését, hogy azzal ellentétes az olyan tagállami szabályozás, amelynek értelmében az Európai Unió valamely másik tagállamában gyermekneveléssel töltött időszakok csak akkor ismerhetők el belföldön töltött gyermeknevelési időszakokként, ha a gyermeket nevelő szülő a gyermekével szokásosan külföldön tartózkodott, és a gyermeknevelés időszaka alatt vagy közvetlenül a gyermek megszületése előtt ott folytatott munkavállalói vagy önálló vállalkozói tevékenység folytán járulékfizetési időszakokkal rendelkezik, vagy ha házastársak vagy élettársak közös külföldi tartózkodása esetén a gyermeket nevelő szülő házastársa vagy élettársa ilyen járulékfizetési időszakokkal rendelkezik, vagy ilyen járulékfizetési időszakokkal csak azért nem rendelkezik, mert az SGB VI. 5. §-ának (1) és (4) bekezdésében meghatározott személyi körbe tartozott, vagy az SGB VI. 6. §-a alapján mentesült a járulékfizetési kötelezettség alól (az SGB VI. 56. §-a (3) bekezdésének második és harmadik mondata, 57. §-a, valamint 249. §-a)?

2. A szövegén túlmutatóan úgy kell-e értelmezni a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló 883/2004/EK rendelet végrehajtására vonatkozó eljárás megállapításáról szóló, 2009. szeptember 16-i 987/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 44. cikke (2) bekezdésének rendelkezését, hogy a gyermekneveléssel töltött időszakokat kivételesen munkavállalóként vagy önálló vállalkozóként folytatott tevékenység hiányában is figyelembe kell venni, ha egyébként ezen időszakokat az alkalmazandó jogszabályok szerint sem az illetékes tagállamban, sem abban a másik tagállamban nem ismerik el, amelyben a személy a gyermeknevelés időszaka alatt szokásosan tartózkodott?

12. A Corte suprema di cassazione (Olaszország) által 2010. november 16-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-529/10. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: olasz

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. A joggal való visszaélés tilalmának elve az adóügy területén, amint az a C-255/02. sz., Halifax és társai ügyben és a C-425/06. sz. Part Service ügyben hozott ítéletekben meghatározást nyert, csak a harmonizált adók tárgyában és a másodlagos közösségi jogi normák által szabályozott területeken tekinthető a közösségi jog alapelveinek, vagy az az alapvető szabadságokkal való visszaélés lehetséges eseteként kiterjed a nem harmonizált adók, így a közvetlen adók területére is, amennyiben az adóztatás olyan nemzetközi gazdasági ügylethez kapcsolódik, mint amilyen a más tagállamban vagy harmadik államban székhellyel rendelkező társaság részvényei feletti haszonélvezeti jogoknak valamely társaság által történő megszerzése?

2. Az előző kérdésre adott választól függetlenül fennáll-e közösségi érdek a tekintetben, hogy a tagállamok megfelelő intézkedéseket hozzanak a nem harmonizált adók területén az adóelkerülés ellen, valamint ezen érdekekkel ellentétes-e, hogy adóamnesztiát biztosító intézkedés keretében nem alkalmazzák a joggal való visszaélés tilalmának a nemzeti jog szabályaként is elismert elvét, és mindez sérti-e az Európai Unióról szóló szerződés 4. cikkének (3) bekezdésében foglalt elveket?

3. Az egységes piacot szabályozó elvekből következik-e az, hogy — az adókövetelésről való teljes lemondásban álló rendkívüli intézkedéseken túl — tilos olyan rendkívüli intézkedést hozni az adóügyi

jogviták rendezése tárgyában, amelynek alkalmazása időben korlátozott, és mindössze az esedékes adó teljes összegénél jelentősen alacsonyabb részének megfizetéséhez van kötve?

4. A hátrányos megkülönböztetés tilalmának elvével és az állami támogatásokra irányadó szabályozással ellentétes-e az adóügyi jogviták rendezésének a jelen ügy tárgyát képezőhöz hasonló rendszere?

5. A közösségi jog tényleges érvényesülésének elvével ellentétes-e az olyan, rendkívüli és időben korlátozott hatályú eljárási szabály, amely a jogszerűségi felülvizsgálatot (különösen pedig a közösségi jog helyes értelmezésére és alkalmazására irányuló vizsgálatot) kivonja a végső fokon eljáró bíróság hatásköréből, amelynek kötelessége az érvényességre és értelmezésre irányuló kérdéseket az Európai Unió Bírósága elé terjeszteni előzetes döntéshozatal céljából?

13. A Tribunal d'instance de Roubaix (Franciaország) által 2010. november 17-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-533/10. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: francia

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. Egy olyan közösségi rendelet jogellenessége, amellyel szemben sem de iure sem de facto egy piaci szereplő sem élhet egyedi megsemmisítés iránti keresettel, a vis maior olyan esetét jelenti-e e piaci szereplő számára, amely megalapozza a Közösségi Vámkódex 236. cikke [(2) bekezdésének második albekezdésében] előírt határidő túllépését?

2. Amennyiben az első kérdésre adandó válasz nemleges, a Közösségi Vámkódex 236. cikke [(2) bekezdésének harmadik albekezdése] mely alábbi időponttól kötelezi arra a vámhatóságot, hogy saját kezdeményezésre visszatérítse a dömpingellenes vámot, amennyiben a rendelet jogellenességét a Kereskedelmi Világszervezet (WTO) egyik tagállama által e célból indított eljárás nyomán megállapították:

1. Az érintett államnak a dömpingellenes rendelet jogszerűségét vitató első nyilatkozata időpontjától?

2. A különleges testületnek a rendelet jogellenességét megállapító jelentésétől?

3. A WTO Fellebbezési Testületének jelentésétől, amelynek következtében az Európai Közösség elismerte a dömpingellenes rendelet jogellenességét?

Előzetes döntéshozatal tárgyában közzétett ítéletek

Büntető ügyszak

1. A Bíróság (nagytanács) 2010. november 16-i ítélete (Oberlandesgericht Stuttgart (Németország) előzetes döntéshozatal iránti kérelme) — Gaetano Mantello elleni büntetőeljárás (C-261/09. sz. ügy)

Az európai elfogatóparancs kibocsátása és végrehajtása tekintetében az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló, 2002. június 13-i 2002/584/IB tanácsi kerethatározat 3. cikkének 2. pontjában szereplő „ugyanazon cselekmény” fogalma az uniós jog önálló fogalmának minősül.

Az alapügyben felmerülő körülményekhez hasonló körülmények között, amikor a végrehajtó igazságügyi hatóságnak e kerethatározat 15. cikkének (2) bekezdése szerinti információkérésére válaszul a kibocsátó igazságügyi hatóság a nemzeti joga alapján és az „ugyanazon cselekménynek” a kerethatározat ugyanezen 3. cikkének 2. pontjában foglalt fogalmából eredő követelményekre tekintettel egyértelműen megállapította, hogy a korábbi ítélet nem tekinthető az elfogatóparancsban meghatározott tényállások tekintetében jogerős ítéletnek, és így nem képezi akadályát az említett elfogatóparancsban meghatározott büntetőeljárásoknak, a végrehajtó igazságügyi hatóságnak nincs oka ezen ítélettel összefüggésben a végrehajtás kötelező megtagadásának az említett 3. cikk 2. pontjában meghatározott okát alkalmazni.

1. A Bíróság (nagytanács) 2010. november 9-i ítélete (az Oberster Gerichtshof (Ausztria) előzetes döntéshozatal iránti kérelme) — Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag GmbH & Co. KG kontra „Österreich“- Zeitungsverlag GmbH (C-540/08. sz. ügy)

1. A belső piacon az üzleti vállalkozások fogyasztókkal szemben folytatott tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatairól, valamint a 84/450/EGK tanácsi irányelv, a 97/7/EK, a 98/27/EK és a 2002/65/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvek, valamint a 2006/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról szóló, 2005. május 11-i 2005/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvet („Irányelv a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokról”) úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az alapügyben vitatotthoz hasonló, olyan nemzeti rendelkezés, amely általános tilalmat ír elő a bónusszal történő eladásra, és amely nem csak a fogyasztók védelmét szolgálja, hanem más célokat is követ.

2. A nyereményjátékban való részvétel lehetőségének valamely újság megvásárlásához kapcsolása nem minősül az irányelv 5. cikkének (2) bekezdése értelmében vett tisztességtelen gyakorlatnak önmagában amiatt, hogy a játékban való részvétel lehetősége — az érintett kör legalábbis egy része számára — döntő indoka volt az újság megvételének.

2. A Bíróság (negyedik tanács) 2010. november 18-i ítélete (a Tribunal de commerce de Bourges (Franciaország) előzetes döntéshozatal iránti kérelme) — Lidl SNC kontra Vierzon Distribution SA (C-159/09. sz. ügy)

Az 1997. október 6-i 97/55/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel módosított, a megtévesztő és összehasonlító reklámról szóló, 1984. szeptember 10-i 84/450/EGK tanácsi irányelv 3a. cikke (1) bekezdésének a) pontját úgy kell értelmezni, hogy az a puszta körülmény, hogy az élelmiszerek fogyaszthatóságuk és a fogyasztással okozott élvezet tekintetében a gyártásuk módja és helye, összetevőik, illetve a gyártójuk személye alapján különböznek egymástól, nem olyan jellegű, hogy kizárja azt, hogy ezen áruk összehasonlítása megfelelően a hivatkozott rendelkezésben előírt azon követelménynek, amely megkívánja, hogy ezen áruk ugyanazon szükségleteket elégítsék ki, illetve azonos legyen a rendeltetésük, tehát egymással elegendő mértékben helyettesíthetők legyenek.

A 97/55 irányelvvel módosított 84/450 irányelv 3a. cikke (1) bekezdésének a) pontját úgy kell értelmezni, hogy az alapeljárásban szereplőhöz hasonló reklám különösen akkor minősülhet megtévesztőnek:

— ha a szóban forgó ügy valamennyi releváns körülményére, különösen pedig az e reklámot kísérő információkra vagy hiányosságokra tekintettel megállapításra kerül, hogy a reklám által megszólított fogyasztók jelentős száma abban a téves feltevésben hozza meg a vásárlásra vonatkozó döntését, hogy az áruknak a reklámozó általi kiválasztása ez utóbbi általános árszintjét tükrözi a versenytársa áraihoz viszonyítva, és hogy — következésképpen — e fogyasztók elérik az említett reklám által hirdetett megtakarításokat, ha mindennapi szükségleti cikkeik vásárlását rendszeresen a reklámozónál, nem pedig annak említett versenytársánál végzik, illetve abban a téves feltevésben, hogy a reklámozó valamennyi áruja olcsóbb, mint versenytársának áruja, vagy

— ha megállapításra kerül, hogy egy kizárólag az ár alapján végzett összehasonlítás érdekében olyan élelmiszerek kerültek kiválasztásra, amelyek azonban olyan különbségeket mutatnak, amelyek jelentősen befolyásolhatják az átlagos fogyasztó döntését, anélkül hogy a szóban forgó különbségek az érintett reklámból kitűnnének.

A 97/55 irányelvvel módosított 84/450 irányelv 3a. cikke (1) bekezdésének c) pontját úgy kell értelmezni, hogy az ellenőrizhetőségnek a hivatkozott rendelkezésben előírt követelménye az alapeljárásban szereplőhöz hasonló, két áruválaszték árát összehasonlító reklám esetében megköveteli, hogy a szóban forgó áruk pontosan azonosíthatók legyenek az említett reklámban szereplő információk alapján.

1. A Bíróság (hatodik tanács) 2010. október 1-jei végzése (a Tribunale di Rossano — (Olaszország) — előzetes döntéshozatal iránti kérelme) — Franco Affatato kontra Azienda Sanitaria Provinciale di Cosenza (C-3/10. sz. ügy)

1. A Tribunale di Rossano (Olaszország) 2009. december 21-i határozatában előzetes döntéshozatalra előterjesztett első tizenkét kérdés nyilvánvalóan elfogadhatatlan.

2. A ESZSZ, az UNICE és a CEEP által a határozott ideig tartó munkaviszonyról kötött keretmegállapodásról szóló, 1999. június 28-i 1999/70/EK tanácsi irányelv mellékletében szereplő, a határozott ideig tartó munkaviszonyról 1999. március 18-án kötött keretmegállapodás 5. szakaszát akként kell értelmezni, hogy:

— azzal nem ellenétes a közigazgatásban való munkaszervezésre vonatkozó általános szabályokról szóló, 2001. március 30-i 165. sz. törvényerejű rendelet 36. cikkének (5) bekezdésében foglalt rendelkezéshez hasonló nemzeti szabályozás, amely tiltja, hogy az egymást követő határozott idejű munkaszerződéseket azoknak a közszférához tartozó munkáltató általi alkalmazásából eredő visszaélés esetén határozott idejű munkaszerződéseké alakítsák, amennyiben az érintett tagállam belső jogrendje az adott ágazat vonatkozásában tartalmaz egyéb olyan intézkedéseket, amelyek alkalmasak az egymást követő határozott idejű szerződések visszaélészerű alkalmazásának elkerülésére és adott esetben szankcionálására. Mindazonáltal a kérdést előterjesztő bíróság feladata annak értékelése, hogy a vonatkozó belső jogi rendelkezések alkalmazásának feltételei és tényleges végrehajtásuk megfelelő eszköznek tekinthetők-e arra, hogy az egymást követő határozott idejű munkaszerződések vagy munkaviszonyok közigazgatás általi visszaélészerű alkalmazását megelőzzék, és adott esetben szankcionálják;

— önmagában egyáltalában nem képes befolyásolni az érintett tagállam EUMSZ 4. cikk (2) bekezdése szerinti alapvető politikai és alkotmányos berendezkedését vagy alapvető feladatait.

3. Az említett keretmegállapodást akként kell értelmezni, hogy az alapügyben szereplőhöz hasonló, valamely nemzeti szabályozás által a határozott idejű munkaszerződések vagy munkaviszonyok visszaélészerű alkalmazásának szankcionálása céljából előírt intézkedések nem lehetnek kedvezőtlenebbek a hasonló belső jellegű esetekre vonatkozókhöz képest, és nem tehetik a gyakorlatban lehetetlenné vagy rendkívül nehezzé az uniós jogrend által biztosított jogok gyakorlását. A kérdést előterjesztő bíróság feladata annak értékelése, hogy az egymást követő határozott idejű munkaszerződések vagy munkaviszonyok közigazgatás általi visszaélészerű alkalmazásának szankcionálását célzó belső jogi rendelkezések milyen mértékben felelnek meg ezen elveknek.

2. A Bíróság (második tanács) 2010. november 11-i ítélete (az Augstākās tiesas Senāts (Lett Köztársaság) előzetes döntéshozatal iránti kérelme) — Dita Danosa kontra LKB Līzings SIA (C-232/09. sz. ügy)

1. A tőketársaság igazgatótanácsának tagja, aki a tőketársaság részére szolgáltatásokat nyújt, és annak szerves részét képezi, a várandós, a gyermekágyas vagy szoptató munkavállalók munkahelyi biztonságának és egészségvédelmének javítását ösztönző intézkedések bevezetéséről szóló (tizedik egyedi irányelv a 89/391/EGK irányelv 16. cikke (1) bekezdésének értelmében), 1992. október 19-i 92/85/EGK tanácsi irányelv szerinti munkavállalónak tekintendő, ha tevékenységét meghatározott ideig, e társaság valamely másik szervének irányítása vagy ellenőrzése alatt végzi, és e tevékenységéért díjazásban részesül. A kérdést előterjesztő bíróságra hárul az annak megítéléséhez szükséges tényállási elemek vizsgálata, hogy erről van-e szó az előtte folyamatban lévő jogvitában.

2. A 92/85 irányelv 10. cikkét akként kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amelyet az alapeljárás érint, és amely korlátozás nélkül megengedi a tőketársaság igazgatótanácsi tagjának visszahívását, ha az érintett személy „várandós munkavállalónak” minősül ezen irányelv értelmében, és a visszahívásáról hozott határozat alapvetően az ő várandós állapotán alapul. Függetlenül attól, hogy az igazgatótanács érintett tagja nem minősül ilyen munkavállalónak, az igazgatótanács alapügyben szereplő feladatokat ellátó tagjának visszahívása a terhesség okán, vagy olyan okból, amely alapvetően ezen az állapoton alapul, csak nőket érinthet, tehát közvetlen, nemen alapuló hátrányos megkülönböztetésnek minősül, ami ellentétes a 2002. szeptember 23-i 2002/73/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel módosított, a férfiak és a nők közötti egyenlő

bánásmód elvének a munkavállalás, a szakképzés, az előmenetel és a munkakörülmények terén történő végrehajtásáról szóló, 1976. február 9-i 76/207/EGK tanácsi irányelv 2. cikkének (1) és (7) bekezdésével, valamint 3. cikke (1) bekezdésének c) pontjával.

3. A Bíróság (második tanács) 2010. november 18-i ítélete (a Rayonen sad Plovdiv — (Bulgária) előzetes döntéshozatal iránti kérelme) — Vasil Ivanov Georgiev kontra Tehnicheski universitet — Sofia, filial Plovdiv (C-250/09. és C-268/09. sz. egyesített ügy)

A foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról szóló, 2000. november 27-i 2000/78/EK tanácsi irányelvet és különösen annak 6. cikke (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az alapügyben érintetthez hasonló olyan nemzeti jogszabály, amely a 68. életévüket betöltő egyetemi tanárok kötelező nyugdíjazását írja elő, továbbá azt, hogy ezek az egyetemi tanárok 65. életévük betöltését követően tevékenységüket kizárólag olyan határozott időtartamú szerződés keretében folytathatják, amely legfeljebb két alkalommal meghosszabbítható, egyéves időtartamra szól, feltéve, hogy e jogszabály a foglalkoztatáspolitikával és munkaerő-piaci politikával összefüggő olyan jogszerű célt szolgál, mint amilyen a minőségi oktatás megvalósítása és a tanári állások generációk közötti optimális elosztása, valamint lehetővé teszi e cél megfelelő és szükséges eszközök révén történő elérését. A nemzeti bíróság feladata annak megvizsgálása, hogy e feltételek teljesülnek-e.

Mivel közintézmény és magánszemély közötti jogvitáról van szó, amennyiben az alapügyben érintetthez hasonló nemzeti jogszabály nem felel meg a 2000/78 irányelv 6. cikkének (1) bekezdésében foglalt feltételeknek, a nemzeti bíróságnak e jogszabály alkalmazását mellőznie kell.

4. A Bíróság (második tanács) 2010. november 18-i ítélete (az Oberster Gerichtshof (Ausztria) előzetes döntéshozatal iránti kérelme) — Pensionsversicherungsanstalt kontra Christine Kleist (C-356/09. sz. ügy)

A 2002. szeptember 23-i 2002/73/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel módosított, a férfiak és a nők közötti egyenlő bánásmód elvének a munkavállalás, a szakképzés, az előmenetel és a munkakörülmények terén történő végrehajtásáról szóló, 1976. február 9-i 76/207/EGK tanácsi irányelv 3. cikke (1) bekezdésének c) pontját úgy kell értelmezni, hogy az ezen irányelv által tiltott, nemen alapuló közvetlen hátrányos megkülönböztetésnek minősül az olyan nemzeti szabályozás, amely a fiatalabbak foglalkoztatásának az elősegítése érdekében lehetővé teszi a munkáltató számára, hogy felmondjon azoknak a munkavállalóknak, akik a nyugdíjra jogosulttá váltak, noha e jogosultságot a nők öt évvel korábban szerzik meg, mint a férfiak.

5. A Bíróság (második tanács) 2010. november 25-i ítélete (a Verwaltungsgericht Halle (Németország) előzetes döntéshozatal iránti kérelme) — Günter Fuß kontra Stadt Halle (Saale) (C-429/09. sz. ügy)

1. *Az olyan munkavállaló, mint az alapügyben G. Fuß, akinek átlagos heti munkaideje, az állami szektorba tartozó beavatkozási egységnél alkalmazott tűzoltóként, túllépte a munkaidő-szervezés egyes szempontjairól szóló, 2003. november 4-i 2003/88/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 6. cikkének b) pontjában előírt átlagos heti munkaidőt, az általa az e rendelkezés megsértése folytán elszenvedett kár megtérítése érdekében hivatkozhat az uniós jogra az érintett tagállam hatóságai felelősségének megállapítása céljából.*

2. *Az uniós joggal ellentétes az alapügyben szereplőhöz hasonló olyan nemzeti szabályozás, — amely, és ennek vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata, az állami szektorba tartozó munkavállaló által valamely uniós jogi szabálynak, a jelen esetben a 2003/88 irányelv 6. cikke b) pontjának az érintett tagállam hatóságai általi megsértése folytán elszenvedett kár megtérítéséhez való jogot az uniós jog kellően súlyos megsértésén túli, a vétkes magatartás fogalmából eredő feltételhez köti, és — amely az állami szektorba tartozó munkavállaló által a 2003/88 irányelv 6. cikke b) pontjának az érintett tagállam hatóságai általi megsértése folytán elszenvedett kár megtérítéséhez való jogot ahhoz a feltételhez köti, hogy a munkavállaló a munkáltatójához előzetes kérelemmel forduljon e rendelkezés betartásának elérése érdekében.*

3. Az uniós jog megsértése folytán a tagállami hatóságok által magánszemélyeknek okozott károk tagállami hatóságokat terhelő megtérítésének meg kell felelnie az elszenvedett sérelemnek. Vonatkozó uniós jogi rendelkezések hiányában az érintett tagállam nemzeti jogának a feladata, hogy az egyenértékűség elvének, valamint a tényleges érvényesülés elvének tiszteletben tartása mellett meghatározza egyrészt, hogy az alapügyben szereplő G. Fußhoz hasonló munkavállaló által az uniós jog valamely szabályának megsértése folytán elszenvedett kárt további szabadidő nyújtása vagy pénzbeli díjazás révén kell-e megtéríteni, másrészt megállapítsa az e kártérítés összege kiszámításának módjára vonatkozó szabályokat. A 2003/88 irányelv 16–19. cikkében foglalt referencia-időszakok e tekintetben nem relevánsak.

4. A kérdést előterjesztő bíróság kérdéseire adandó válaszok attól függetlenül azonosak, hogy az alapügy tényállása a 2000. június 22-i 2000/34/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel módosított, a munkaidő-szervezés egyes szempontjairól szóló, 1993. november 23-i 93/104/EK tanácsi irányelv vagy a 2003/88 irányelv rendelkezéseinek a hatálya alá tartozik.

6. A Bíróság (ötödik tanács) 2010. december 2-i ítélete (a Giudice di pace di Cortona (Olaszország) előzetes döntéshozatal iránti kérelme) — Edyta Joanna Jakubowska kontra Alessandro Maneggia (C-225/09. sz. ügy)

1. Nem ellentétes az EK 3. cikk (1) bekezdésének g) pontjával, az EK 4. cikkel, az EK 10. cikkel, az EK 81. cikkel és az EK 98. cikkel az olyan tagállami szabályozás, amely még akkor sem teszi lehetővé a részmunkaidőben foglalkoztatott köztisztviselők számára az ügyvédi hivatás gyakorlását, ha egyébként e hivatás gyakorlására jogosultak lennének, és előírja az ügyvédi kamarai névjegyzékből való törlésüket.

2. Az ügyvédi hivatásnak a képesítés megszerzése országától eltérő tagállamokban történő folyamatos gyakorlásának elősegítéséről szóló, 1988. február 16-i 98/5/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 8. cikkét úgy kell értelmezni, hogy a fogadó tagállam korlátozásokat írhat elő a valamely másik ügyvéd, ügyvédi társulás vagy ügyvédi iroda, illetve köz- vagy magánvállalkozás — akár teljes munkaidős, akár részmunkaidős — alkalmazásában álló, névjegyzékbe vett ügyvédek tekintetében az ügyvédi hivatásnak az említett foglalkoztatással párhuzamos gyakorlását illetően, amennyiben e korlátozások nem lépik túl az érdek-összeütközések megelőzése céljának eléréséhez szükséges mértéket, és az említett tagállamban névjegyzékbe vett valamennyi ügyvédre vonatkoznak.

7. A Bíróság (nyolcadik tanács) 2010. december 2-i ítélete (a Symvoulio tis Epikrateias (Görögország) előzetes döntéshozatal iránti kérelme) — Vassiliki Stylianou Vandorou, Vassilios Alexandrou Giankoulis, Ioannis Georgiou Askoxilakis kontra Ypourgos Ethnikis Paideias kai Thriskevmaton (C-422/09., C-425/09. és C-426/09. sz. egyesített ügyek)

A más tagállamban szerzett szakképesítések elismeréséért felelős nemzeti hatóságnak az EK 39. cikk és EK 43. cikk értelmében figyelembe kell vennie a kérelmező által folytatott képzés és a fogadó tagállamban megkövetelt képzés között fennálló lényeges különbségek áthidalását célzó esetleges kiegyenlítő intézkedések meghatározásánál minden olyan gyakorlati tapasztalatot, amely alkalmas az említett különbségek teljesen vagy részben való lefedésére.

Polgári ügyszak

1. A Bíróság (nagytanács) 2010. november 9-i ítélete (a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság (Magyar Köztársaság) előzetes döntéshozatal iránti kérelme) — VB Pénzügyi Lízing Zrt. kontra Schneider Ferenc (C-137/08. sz. ügy)

1. A Bíróság alapokmánya 23. cikkének (1) bekezdésével nem ellentétes az olyan nemzeti jogi rendelkezés, amely értelmében az előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményező bíró annak kezdeményezésével egyidejűleg hivatalból tájékoztatja az érintett tagállam igazságügyért felelős miniszterét is.

2. Az EUMSZ 267. cikket úgy kell értelmezni, hogy az Európai Unió Bíróságának hatásköre kiterjed a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló,

1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv 3. cikkének (1) bekezdésében és az irányelv mellékletében szereplő „tisztelegtelen feltétel” fogalmának, valamint annak az értelmezésére, hogy a nemzeti bíróságoknak milyen feltételeket kell vagy lehet alkalmazniuk az irányelv rendelkezései szerinti szerződési feltétel vizsgálatakor, azzal, hogy az említett bíróságok feladata e feltételekre figyelemmel, az adott tényállás körülményei függvényében az adott szerződési feltétel minősítéséről határozni.

3. A nemzeti bíróságnak hivatalból kell bizonyítást folytatnia annak megállapítása érdekében, hogy az előtte folyamatban lévő ügy alapjául szolgáló, az eladó vagy szolgáltató és a fogyasztó közötti szerződés részét képező kizárólagos illetékességi kikötés a 93/13 irányelv hatálya alá tartozik-e, és amennyiben igen, hivatalból kell értékelnie az ilyen kikötés esetlegesen tiszttelegtelen jellegét.

2. A Bíróság (második tanács) 2010. november 9-i ítélete (Amtsgericht Stuttgart (Németország) előzetes döntéshozatal iránti kérelme) — Bianca Purrucker kontra Guillermo Vallés Pérez (C-296/10. sz. ügy)¹

A házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, illetve az 1347/2000/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. november 27-i 2201/2003/EK tanácsi rendelet 19. cikke (2) bekezdésének rendelkezései nem alkalmazandók, amennyiben a szülői felelősség rendezése iránt az elsőként megkeresett tagállami bíróságot csak az e rendelet 20. cikke szerinti ideiglenes intézkedés elrendelése céljából, míg az e rendelet értelmében az ügy érdemét tekintve joghatósággal rendelkező másik tagállambeli bíróságot később ugyancsak a szülői felelősség rendezése iránti kérelemmel keresik meg akár ideiglenes intézkedések, akár érdemi határozathozatal címén.

Az, hogy valamely tagállami bíróság előtt ideiglenes intézkedés iránti eljárást kezdeményeznek, vagy hogy ilyen eljárásban határozatot hoznak, és az előterjesztett kérelemből vagy az elfogadott határozatból nem állapítható meg, hogy az ideiglenes intézkedés iránti kérelemmel megkeresett bíróság a 2201/2003 rendelet értelmében rendelkezik-e joghatósággal, nem zárja ki szükségképpen azt, hogy — amint adott esetben e tagállam nemzeti joga lehetővé teszi — az ideiglenes intézkedés iránti kérelemmel összefüggő olyan érdemi kérelem is létezik, amely a megkeresett bíróság e rendelet értelmében vett joghatóságának bizonyítására irányuló információkat tartalmaz.

Amennyiben a később megkeresett bíróságnak a perfüggőségre hivatkozó félnél, az elsőként megkeresett bíróságnál és a központi hatóságnál történő tájékozódásra irányuló erőfeszítései ellenére a később megkeresett bíróság nem rendelkezik semmi olyan információval, amely alapján meghatározható lenne a másik bíróságnál előterjesztett kereset tárgya és jogalapja, továbbá amely bizonyítaná többek között e másik bíróság 2201/2003 rendelet szerinti joghatóságát, és amennyiben sajátos körülmények miatt a gyermek érdeke a később megkeresett bíróság tagállamától eltérő más tagállamokban elismerhető határozat meghozatalát követeli meg, ez utóbbi bíróság a feltett kérdéseire történő válaszok beérkezésére vonatkozó ésszerű várakozási idő elteltét követően köteles folytatni az eljárást az elé terjesztett kérelem tárgyában. Ezen ésszerű várakozási idő tartamát a gyermeknek a szóban forgó eljárás sajátos körülményei között fennálló alapvető érdekeire tekintettel kell meghatározni.

3. A Bíróság (második tanács) 2010. november 11-i ítélete (a Bundespatentgericht (Németország) előzetes döntéshozatal iránti kérelme) — Hogan Lovells International LLP kontra Bayer CropScience AG (C-229/09. sz. ügy)

A növényvédő szerek kiegészítő oltalmi tanúsítványának bevezetéséről szóló, 1996. július 23-i 1610/96/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 3. cikke (1) bekezdésének b) pontját úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az, ha kiegészítő oltalmi tanúsítványt bocsátanak ki olyan növényvédő szerre vonatkozóan, amely a 2005. február 23-i 396/2005/EK európai parlamenti és tanácsi rendelettel módosított, a növényvédő szerek forgalomba hozataláról szóló, 1991. július 15-i

¹ A kérdés: Hírlevél I. évf. 4. szám, Polgári szakág, 1. szám alatt

91/414/EGK tanácsi irányelv 8. cikkének (1) bekezdése alapján szerzett, érvényes forgalombahozatali engedéllyel rendelkezik.

2. A Bíróság 2010. november 16-i végzése (a Krajský súd v Prešove — Szlovákia — előzetes döntéshozatal iránti kérelme) — Pohotovost’ s. r. o. kontra Iveta Korčkovská (C-76/10. sz. ügy)²

1. A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv kötelezi a valamely jogerős és a fogyasztó távollétében hozott választottbírói ítélet végrehajtása iránti kereset tárgyában eljáró nemzeti bíróságot, hogy hivatalból értékelje a hitelező és a fogyasztó között létrejött hitelszerződésben előírt és az említett ítéletben alkalmazott kötbér tisztességtelen jellegét, amennyiben e célból e bíróság rendelkezésére állnak a jogi és ténybeli helyzettel kapcsolatosan szükséges információk, és ha a nemzeti eljárási szabályok értelmében az említett bíróság a nemzeti jogon alapuló hasonló eljárások keretében végezhet ilyen jellegű értékelést.

2. Az érintett nemzeti bíróság feladata azt meghatározni, hogy — a szerződés megkötésének időpontjában fennálló, a szerződés megkötését kísérő összes körülményre tekintettel — a 93/13 irányelv 3. és 4. cikke értelmében tisztességtelennek kell-e tekinteni az alapeljárásbelihez hasonló valamely hitelszerződésben szereplő azon feltételt, amely — az e bíróság által tett megállapítások szerint — a fogyasztó által megfizetendő, aránytalanul magas összegű kötbért ír elő. Igenlő válasz esetén az említett bíróság feladata valamennyi, a nemzeti jog értelmében ebből eredő következményt meghatározni abból a célból, hogy a szóban forgó feltétel ne jelentsen kötelezettséget a fogyasztóra nézve.

3. Az alapeljárásbelihez hasonló körülmények esetén valamely fogyasztói hitelszerződésben a teljes hiteldíjmutató feltüntetésének elmulasztása — és amelynek feltüntetése a az 1998. február 16-i 98/7/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel módosított, a fogyasztói hitelre vonatkozó tagállami törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések közelítéséről szóló, 1986. december 22-i 87/102/EGK tanácsi irányelv kontextusában alapvető fontossággal bír — döntő tényező lehet a nemzeti bíróság által arra irányulóan végzett elemzés keretében, hogy a 93/13 irányelv 4. cikke értelmében világos és érthető-e a teljes hiteldíjmutatót fel nem tüntető fogyasztói hitelszerződésnek a költsön költségével kapcsolatos valamely feltétele. Ha nem ez a helyzet, úgy a bíróságnak lehetősége van arra, hogy hivatalból értékelje azt, hogy — az e szerződés megkötését kísérő összes körülményre tekintettel — a teljes hiteldíjmutató valamely szerződésnek a hitel költségével kapcsolatos feltételében való feltüntetésének elmulasztása az említett feltételnek a 93/13 irányelv 3. és 4. cikke szerinti tisztességtelen jellegét kölcsönözhet-e. Mindazonáltal — az említett szerződésnek a 93/13 irányelv tekintetében történő értékelésére biztosított lehetőség ellenére — a 87/102 irányelvet úgy kell értelmezni, hogy az lehetővé teszi a nemzeti bíróság számára, hogy hivatalból alkalmazza az ezen utóbbi irányelv 4. cikkét a belső jogba átültető és azt előíró rendelkezéseket, hogy valamely fogyasztói hitelszerződésben a teljes hiteldíjmutató feltüntetésének elmulasztása azzal a következménnyel jár, hogy a nyújtott hitelt kamat- és költségmentesnek kell tekinteni.

Közigazgatási ügyszak

1. A Bíróság (hetedik tanács) 2010. szeptember 29-i végzése (Rechtbank Breda (Hollandia) előzetes döntéshozatal iránti kérelme) — VAV-Autovermietung GmbH kontra Inspecteur van de Belastingdienst/Douane Zuid/kantoor Roosendaal (C-91/10. sz. ügy)³

Az EK 49–55. cikket úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint amely az alapügyben szerepel, és amely alapján a más tagállamban nyilvántartásba vett és bérbe vett gépjárművet valamely tagállamban használó, e tagállamban lakó vagy letelepedett személy e gépjármű e tagállam úthálózatán való első használatakor köteles az olyan adó teljes összegét megfizetni, amelynek az említett gépjármű ezen úthálózaton való használatának időtartama

² A kérdés: Hírlevél I. évf. 1. szám, Gazdasági szakág, 1. szám alatt

³ A kérdés: Hírlevél I. évf. 1. szám, Közigazgatási szakág, 7. szám alatt

függvényében számított túlfizetés körébe tartozó részét e használat befejezését követően kamatok nélkül térítik vissza.

2. A Bíróság (hetedik tanács) 2010. október 6-i végzése (a Juzgado de lo Contencioso-Administrativo no. 2 de Granada (Spanyolország) előzetes döntéshozatal iránti kérelme) — Carlos Sáez Sánchez, Patricia Rueda Vargas kontra Junta de Andalucía, Manuel Jalón Morente és társai (C-563/08. sz. ügy)

Az EUMSZ 49. cikket úgy kell értelmezni, hogy azzal főszabály szerint nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint az alapeljárás tárgyát képező, amely korlátozásokat ír elő az új gyógyszertárak létesítési engedélyeinek kiadásához, és úgy rendelkezik, hogy:

- gyógyszerítári körzetenként főszabály szerint 2 800 lakosonként egy gyógyszertár létesíthető,
- e küszöb elérése esetén a lakosság 2 000 főt meghaladó része tekintetében hozható létre újabb gyógyszertár;
- minden gyógyszertár esetében be kell tartani a már meglévő gyógyszertáraktól mért, főszabály szerint 250 méteres minimális távolságot.

Ugyanakkor az EUMSZ 49. cikkel ellentétes az ilyen nemzeti szabályozás, amennyiben a 2 800 lakosra vagy a 250 méterre vonatkozó alapszabály az olyan földrajzi területeken, amelyek sajátos demográfiai jellemzőkkel rendelkeznek, akadályozza a megfelelő gyógyszerítári szolgáltatás biztosításához szükséges számú gyógyszertár létesítését, amelynek vizsgálata a nemzeti bíróság feladata.

3. A Bíróság (nagytanács) 2010. november 9-i ítélete (a Bundesverwaltungsgericht — Németország előzetes döntéshozatal iránti kérelme) — Bundesrepublik Deutschland kontra B (C-57/09. sz. ügy), D (C-101/09. sz. ügy)

1. A harmadik országok állampolgárainak, illetve a hontalan személyeknek menekültként vagy a más okból nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésének feltételeire és az e státuszok tartalmára vonatkozó minimumszabályokról szóló, 2004. április 29-i 2004/83/EK tanácsi irányelv 12. cikke (2) bekezdésének b) és c) pontját a következőképpen kell értelmezni:

- az, hogy valamely személy a terrorizmus leküzdésére vonatkozó különös intézkedések alkalmazásáról szóló, 2001. december 27-i 2001/931/KKBP tanácsi közös álláspontra mellékletét képező listára terrorcselekményekben való részvétele miatt felvett valamely szervezet tagja volt, valamint hogy e szervezet fegyveres harcát tevékenyen támogatta, nem képez automatikusan nyomós okot annak feltételezésére, hogy az említett személy „súlyos, nem politikai bűncselekményt” vagy „az Egyesült Nemzetek céljaiba és elveibe ütköző cselekményeket” követett el;
- ilyen kontextusban annak megállapítása, hogy nyomós okok alapján feltételezhető, hogy valamely személy ilyen bűncselekményt követett el, vagy ilyen cselekmények elkövetésében bűnös, a konkrét tények annak meghatározására irányuló, eseti alapon végzett értékeléstől függ, hogy az érintett szervezet által elkövetett cselekmények megfelelnek-e az említett rendelkezésekben megállapított feltételeknek, és hogy az érintett személynek betudható-e egyéni felelősség e cselekmények végzéséért, figyelemmel az említett 12. cikk (2) bekezdésében megkövetelt bizonyítási szintre.

2. A menekültként való elismerésnek a 2004/83 irányelv 12. cikke (2) bekezdésének b) vagy c) pontja szerinti kizárása nem függ attól, hogy az érintett személy tényleges veszélyt jelent-e a fogadó tagállamra nézve.

3. A menekültként való elismerésnek a 2004/83 irányelv 12. cikke (2) bekezdésének b) vagy c) pontja szerinti kizárása nem függ az arányosság egyedi esetre vonatkozó vizsgálatának elvégzésétől.

4. A 2004/83 irányelv 3. cikkét úgy kell értelmezni, hogy a tagállamok saját nemzeti joguk alapján elismerhetik az ezen irányelv 12. cikkének (2) bekezdése alapján a menekültként való elismerés alól kizárt valamely személy menedékjogát, feltéve, hogy ez a más jellegű védelem nem jár az irányelv szerinti menekült jogállással való összetévesztés veszélyével.

4. A Bíróság (nagytanács) 2010. november 9-i ítélete (a Verwaltungsgericht Wiesbaden (Németország) előzetes döntéshozatal iránti kérelme) — Volker und Markus Schecke GbR, Hartmut Eifert kontra Land Hessen (C-92/09 és C-93/09. sz. egyesített ügyek)

1. A 2007. november 26-i 1437/2007/EK tanácsi rendelettel módosított, a közös agrárpolitika finanszírozásáról szóló, 2005. június 21-i 1290/2005/EK tanácsi rendelet 42. cikkének 8b. pontja és

44a. cikke, valamint az 1290/2005/EK rendeletnek az Európai Mezőgazdasági Garanciaalapról (EMGA) és az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapról (EMVA) származó pénzeszközök kedvezményezettjeire vonatkozó információk nyilvánosságra hozatalának tekintetében történő alkalmazása részletes szabályainak megállapításáról szóló, 2008. március 18-i 259/2008/EK bizottsági rendelet érvénytelen annyiban, amennyiben az EMGA-ból és az EMVA-ból nyújtott támogatások természetes személy kedvezményezettjeit illetően e rendelkezések előírják, hogy megfelelő szempontok — mint például a részükre nyújtott támogatások időtartama, gyakorisága vagy típusa, illetve nagysága — alapján történő különbségtétel nélkül, valamennyi kedvezményezettre vonatkozóan közzé kell tenni a személyes adataikat.

2. A jelen rendelkező rész 1) pontjában említett uniós jogi rendelkezések érvénytelensége nem teszi lehetővé az EMGA-ból és az EMVA-ból nyújtott támogatások kedvezményezettjeit tartalmazó listák olyan közzététele joghatásainak megkérdőjelezését, amelyre a nemzeti hatóságok által az említett rendelkezések alapján a jelen ítélet kihirdetését megelőzően került sor.

3. A személyes adatok feldolgozása [helyesen: kezelése] vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló, 1995. október 24-i 95/46/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 18. cikke (2) bekezdésének második franciabekezdését úgy kell értelmezni, hogy nem teszi kötelezővé a személyesadat-védelmi tisztviselő számára, hogy e rendelkezésnek megfelelően nyilvántartást vezessen az olyan személyesadat-kezelési műveleteket megelőzően, mint amilyenek az 1437/2007 rendelettel módosított 1290/2005 rendelet 42. cikkének 8b. pontján és 44a. cikkén, valamint a 259/2008 rendeleten alapuló adatkezelési műveletek.

4. A 95/46 irányelv 20. cikkét úgy kell értelmezni, hogy nem kötelezi a tagállamokat arra, hogy tegyék kötelezővé az e rendelkezés szerinti előzetes ellenőrzést az adatoknak az 1437/2007 rendelettel módosított 1290/2005 rendelet 42. cikke 8b. pontján és 44a. cikkén, valamint a 259/2008 rendeleten alapuló közzététele tekintetében.

5. A Bíróság (első tanács) 2010. november 11-i ítélete (a Verwaltungsgericht Schwerin (Németország) előzetes döntéshozatal iránti kérelme) — André Grootes kontra Amt für Landwirtschaft Parchim (C-152/09. sz. ügy)

1. A 2006. február 20-i 319/2006/EK tanácsi rendelettel módosított, a közös agrárpolitika keretébe tartozó közvetlen támogatási rendszerek közös szabályainak megállapításáról és a mezőgazdasági termelők részére meghatározott támogatási rendszerek létrehozásáról, továbbá a 2019/93/EGK, 1452/2001/EK, 1453/2001/EK, 1454/2001/EK, 1868/94/EK, 1251/1999/ EK, 1254/1999/EK, 1673/2000/EK, 2358/71/EGK és a 2529/2001/EK rendelet módosításáról szóló, 2003. szeptember 29-i 1782/2003/EK tanácsi rendelet 40. cikkének (5) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy amikor az érintett tagállamban eltérő egységértékek vannak érvényben a legelőterület-hektárok és minden más, az e rendelet 61. cikkének alkalmazásában támogatható hektárok tekintetében, az a mezőgazdasági termelő, aki az e cikkben meghatározott bázisnapon olyan agrár-környezetvédelmi kötelezettségekhez megszakítás nélkül kapcsolódó, a környezetvédelmi követelményekkel és a természeti környezet megőrzésével összeegyeztethető mezőgazdasági termelési módszerekről szóló, 1992. június 30-i 2078/92/EGK tanácsi rendelet alapján vállalt agrár-környezetvédelmi kötelezettségek hatálya alatt áll, amelyek tárgya szántóföldek állandó legelővé való átalakítása volt, kérheti, hogy a 319/2006 rendelettel módosított 1782/2003 rendelet 59. cikke (3) bekezdésének első albekezdésében említett jogosultságok a legelőkön kívüli támogatható hektárok tekintetében rögzített egységértékek alapján kerüljenek kiszámításra.

2. A 319/2006 rendelettel módosított 1782/2003 rendelet 61. cikkével összefüggésben értelmezett 40. cikkének (5) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a támogatási jogosultságok összegének kiszámításával összefüggésben egyedül a földterület használatában szántóföldből állandó legelőre bekövezett változás és az agrár- környezetvédelmi intézkedésben való részvétel közötti okozati összefüggés fennállása teszi lehetővé, hogy figyelmen kívül hagyják azt a tényt, hogy az említett módosított rendelet 61. cikke szerinti bázisnapon e földterületet állandó legelőként használták.

3. A 319/2006 rendelettel módosított 1782/2003 rendelet 61. cikkével összefüggésben értelmezett 40. cikkének (5) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy alkalmazásának nem feltétele, hogy az egységes támogatást kérelmező mezőgazdasági termelő azonos legyen az érintett terület rendeltetését megváltoztató mezőgazdasági termelővel.

6. A Bíróság elnökének 2010. november 16-i végzése (a Rechtbank van eerste aanleg te Brussel (Belgium) előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-114/10. sz. ügy)⁴

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlését.

7. A Bíróság (második tanács) 2010. november 18-i ítélete (a Regeringsrätten (Svédország) előzetes döntéshozatal iránti kérelme) — X kontra Skatteverket (C-84/09. sz. ügy)

1. *A közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 20. cikkének (1) bekezdését és 138. cikkének (1) bekezdését akként kell értelmezni, hogy az, hogy valamely ügylet Közösségen belüli termékértékesítésnek vagy termékbeszerzésnek minősül-e, nem függhet olyan határidő betartásától, amelyen belül a szóban forgó termék elszállításának az értékesítés helye szerinti tagállamból a rendeltetési hely szerinti tagállamba meg kell kezdődnie vagy be kell fejeződnie. Az ezen irányelv 2. cikke (1) bekezdése b) pontjának ii. alpontja szerinti, új közlekedési eszköz magánszemély általi beszerzése esetén annak meghatározása során, hogy az ügylet Közösségen belüli-e, valamennyi objektív tényállási elem és a vevő szándékának átfogó értékelése szükséges, feltéve hogy az utóbbit olyan objektív körülmények támasztják alá, amelyek lehetővé teszik annak a tagállamnak megállapítását, amelyben az érintett terméket végleges jelleggel használni kívánják.*

2. *Annak megítélése során, hogy a Közösségen belüli termékbeszerzés tárgyát képező közlekedési eszköz újnak minősül-e a 2006/112 irányelv 2. cikke (2) bekezdésének b) pontja értelmében, az az időpont az irányadó, amikor az érintett terméket az eladó a vevő részére értékesíti.*

8. A Rechtbank van eerste aanleg te Dendermonde (Belgium) által 2010. november 18-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem — V. W. Lahousse, Lavichy BVBA elleni büntetőeljárás (C-142/09. sz. ügy)

A motorkerékpárok és segédmotoros kerékpárok [helyesen: két- vagy háromkerekű gépjárművek] típusjövahagyásáról szóló, 1992. június 30-i 92/61/EGK tanácsi irányelv, illetve a motorkerékpárok és segédmotoros kerékpárok [helyesen: két- vagy háromkerekű gépjárművek] típusjövahagyásáról és a 92/61/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2002. március 18-i 2002/24/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv rendelkezéseit úgy kell értelmezni, hogy amennyiben valamely járműre, alkatrészre vagy önálló műszaki egységre nem vonatkozik az ezen irányelvekben előírt jövahagyási eljárás, különösen azon okból, hogy ezek nem tartoznak az irányelvek hatálya alá, ez utóbbiak rendelkezéseivel nem ellentétes, ha a szóban forgó jármű, alkatrész vagy önálló műszaki egység tekintetében valamely tagállam nemzeti joga keretében a más tagállamokban végzett ellenőrzések elismerésének mechanizmusával analóg mechanizmust ír elő. Mindenesetre e szabályozásnak tiszteletben kell tartania az uniós jogot, különösen az EUMSZ 34. cikket és az EUMSZ 36. cikket.

9. A Bíróság (első tanács) 2010. november 18-i ítélete (a Bundesfinanzhof (Németország) előzetes döntéshozatal iránti kérelme) — Finanzamt Leverkusen kontra Verigen Transplantation Service International AG (C-156/09. sz. ügy)

Az 1995. április 10-i 95/7/EK tanácsi irányelvvel módosított, a tagállamok forgalmi adóra vonatkozó jogszabályainak összehangolásáról — közös hozzáadottértékadó-rendszer: egységes adóalap-megállapításról szóló, 1977. május 17-i 77/388/EGK hatodik tanácsi irányelv 13. cikke A. része (1) bekezdésének c) pontját úgy kell értelmezni, hogy az üzleti porcsejtek emberből kivett porcanyagból történő kioldása és e sejtek ezt követő — terápiás célú visszaiültetés érdekében végzett — szaporítása az említett rendelkezés értelmében vett „egészségügyi ellátás[nak]” minősül.

---

⁴ A kérdés: Hírlevél I. évf. 1. szám, Közigazgatási szakág, 15. szám alatt

10. A Bíróság (nyolcadik tanács) 2010. november 18-i ítélete (a Finanzgericht Baden-Württemberg (Németország) előzetes döntéshozatal iránti kérelme) — Alketa Xhymshiti kontra Bundesagentur für Arbeit — Familienkasse Lörrach (C-247/09. sz. ügy)

1. Az 1408/71 és az 574/72 rendelet rendelkezéseinek valamely harmadik ország e rendelkezések által pusztán állampolgárságuk okán nem érintett állampolgáira való kiterjesztéséről szóló, 2003. május 14-i 859/2003/EK tanácsi rendelet nem alkalmazható a lakóhely szerinti tagállamban harmadik országnak az Európai Unió valamely tagállamában jogszerűen lakóhellyel rendelkező és Svájcban dolgozó állampolgárára, mivel a 859/2003 rendelet nem szerepel az egyrészről az Európai Közösség és tagállamai, másrészről a Svájci Államszövetség között létrejött, a személyek szabad mozgásáról szóló, 1999. június 21-én, Luxembourgban aláírt megállapodás II. mellékletének A. szakaszában meghatározott azon közösségi jogi aktusok között, amelyeknek az alkalmazását e megállapodás felei vállalják. Következésképpen nem állapítható meg a lakóhely szerinti tagállam kötelezettsége arra vonatkozóan, hogy az 1996. december 2-i 118/97/EK tanácsi rendelettel módosított és naprakésszé tett, továbbá a 2006. december 18-i 1992/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelettel módosított, a szociális biztonsági rendszereknek a Közösségen belül mozgó munkavállalókra, önálló vállalkozókra és családtagjaikra történő alkalmazásáról szóló, 1971. június 14-i 1408/71/EGK tanácsi rendeletet és a 118/97 rendelettel módosított és naprakésszé tett, az 1408/71 rendelet végrehajtására vonatkozó szabályok megállapításáról szóló, 1972. március 21-i 574/72/EGK tanácsi rendeletet az említett munkavállalóra és házastársára alkalmazza.

2. Az 1408/71 rendelet 2., 13. és 76. cikke, valamint az 574/72 rendelet 10. cikke (1) bekezdésének a) pontja irreleváns valamely harmadik országnak az alapügy felpereséhez hasonló helyzetben lévő állampolgára tekintetében, amennyiben e harmadik országbeli állampolgár helyzete a lakóhely szerinti tagállam szabályozásának hatálya alá tartozik. Önmagában az a tény, hogy e harmadik országbeli állampolgár gyermekei uniós polgárok, nem teheti jogellenessé a családi támogatás nyújtásának a lakóhely szerinti tagállamban történő megtagadását, ha — amint az a kérdést előterjesztő bíróság megállapításaiból következik — a támogatás nyújtásához szükséges jogi feltételek nem teljesülnek.

11. A Bíróság (nagytanács) 2010. november 23-i ítélete (a Verwaltungsgerichtshof Baden-Württemberg (Németország) előzetes döntéshozatal iránti kérelme) — Land Baden-Württemberg kontra Panagiotis Tsakouridis (C-145/09. sz. ügy)

1. Az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról, valamint az 1612/68/EGK rendelet módosításáról, továbbá a 64/221/EGK, a 68/360/EGK, a 72/194/EGK, a 73/148/EGK, a 75/34/EGK, a 75/35/EGK, a 90/364/EGK, a 90/365/EGK és a 93/96/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004. április 29-i 2004/38/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 28. cikke (3) bekezdésének a) pontját úgy kell értelmezni, hogy annak meghatározása érdekében, hogy valamely uniós polgár a kiutasító határozatot megelőző tíz évben a fogadó tagállamban tartózkodott-e — ami az e rendelkezés által biztosított fokozott védelem nyújtásának meghatározó feltétele — minden egyes esetben a releváns körülmények egészét kell figyelembe venni, különösen az érintett személynek a fogadó tagállamtól való egyes távollétei időtartamát, e távollétek összes időtartamát és gyakoriságát, valamint azokat az indokokat, amelyek az érintett személyt a fogadó tagállam elhagyására indították, és amelyek alkalmasak annak megállapítására, hogy e távollétekből az érintett személy személyi, családi vagy szakmai érdekközpontjának áthelyezése következik-e, vagy sem.

2. Abban az esetben, ha a kérdést előterjesztő bíróság arra a következtetésre jut, hogy az érintett uniós polgár a 2004/38 irányelv 28. cikkének (3) bekezdése szerinti védelemben részesül, e rendelkezést úgy kell értelmezni, hogy a bünszövetségben elkövetett kábítószer-kereskedelemmel kapcsolatos bűnözés elleni küzdelem alkalmas arra, hogy a „kényszerítő közbiztonsági okok” fogalmába tartozzon, amelyek igazolhatják az olyan uniós polgár kiutasítását, aki a megelőző tíz évben a fogadó tagállamban tartózkodott. Abban az esetben, ha a kérdést előterjesztő bíróság arra a következtetésre jut, hogy az érintett uniós polgár a 2004/38 irányelv 28. cikkének (2) bekezdése szerinti védelemben részesül, e rendelkezést úgy kell értelmezni, hogy a bünszövetségben elkövetett kábítószer-kereskedelemmel kapcsolatos bűnözés elleni küzdelem a „súlyos közrendi vagy közbiztonsági okok” fogalmába tartozik.

12. A Bíróság (harmadik tanács) 2010. november 25-i ítélete (a Finanzgericht Hamburg (Németország) előzetes döntéshozatal iránti kérelme) — Barsoum Chabo kontra Hauptzollamt Hamburg-Hafen (C-213/09. sz. ügy)

Az előterjesztett kérdés vizsgálata nem tárt fel olyan körülményt, amely befolyásolná a vám- és statisztikai nomenklatúráról, valamint a Közös Vámtarifáról szóló 2658/87/EGK tanácsi rendelet I. mellékletének módosításáról szóló, 2005. október 27-i 1719/2005/EK bizottsági rendelet alapján alkalmazandó, az említett mellékletben szereplő Kombinált Nomenklátúra 2003 10 30 vámtarifaszáma alá besorolt, az Agaricus nemhez tartozó gombakonzerveknek a 2005. december 7-i 1995/2005/EK bizottsági rendelettel módosított, a vámkontingenseknek a harmadik országokból importált tartósított gomba tekintetében történő megnyitásáról és kezeléséről szóló, 2004. október 26-i 1864/2004/EK bizottsági rendelettel megnyitott kontingenst meghaladó behozatalára kivetett, 100 kilogramm nettó töltőtömegenként 222 eurós mértékvám érvényességét.

13. A Bíróság (harmadik tanács) 2010. december 2-i ítélete (a Baranya Megyei Bíróság (Magyarország) előzetes döntéshozatal iránti kérelme) — Ker-Optika bt. kontra ÁNTSZ Dél-dunántúli Regionális Intézete (C-108/09. sz. ügy)

A kontaktlencse forgalmazására vonatkozó nemzeti szabályok a belső piacon az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások, különösen az elektronikus kereskedelem, egyes jogi vonatkozásairól szóló, 2000. június 8-i 2000/31/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv („elektronikus kereskedelemről szóló irányelv”) hatálya alá tartoznak, amennyiben a kontaktlencse interneten történő eladását érintik. Az említett lencsék kiszállítására vonatkozó nemzeti szabályok ezzel szemben nem tartoznak az irányelv hatálya alá.

Az EUMSZ 34. és az EUMSZ 36. cikket, valamint a 2000/31 irányelvet úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely a kontaktlencse forgalmazását kizárólag gyógyászatisegédeszköz-szaküzletben teszi lehetővé.

14. A Bíróság (első tanács) 2010. december 2-i ítélete (a Verwaltungsgericht Schwerin — Németország előzetes döntéshozatal iránti kérelme) — Agrargut Babelin GmbH & Co. KG kontra Amt für Landwirtschaft Bützow (C-153/09. sz. ügy)

1. A 319/2006/EK tanácsi rendelettel módosított, a közös agrárpolitika keretébe tartozó közvetlen támogatási rendszerek közös szabályainak megállapításáról és a mezőgazdasági termelők részére meghatározott támogatási rendszerek létrehozásáról, továbbá a 2019/93/EGK, 1452/2001/EK, 1453/2001/EK, 1454/2001/EK, 1868/94/EK, 1251/1999/EK, 1254/1999/EK, 1673/2000/EK, 2358/71/EGK és a 2529/2001/EK rendelet módosításáról szóló, 2003. szeptember 29-i 1782/2003/EK tanácsi rendelet 54. cikkének (6) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy valamely mezőgazdasági termelő csak akkor igényelhet a rendelkezésére álló támogatási jogosultságok alapján nyújtott támogatást — többek között a területpihentetési támogatásra nem jogosult területekkel összefüggésben —, ha előzetesen aktiválta területpihentetési támogatás iránti összes jogosultságát.

2. A 2006. április 27-i 659/2006/EK bizottsági rendelettel módosított, az 1782/2003/EK tanácsi rendelet által előírt kölcsönös megfeleltetés, moduláció, valamint integrált igazgatási és ellenőrzési rendszer végrehajtására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 2004. április 21-i 796/2004/EK bizottsági rendelet 50. cikkének (4) bekezdésével összefüggésben értelmezett 51. cikkét úgy kell értelmezni, hogy — a jogbiztonság elvére tekintettel — az említett 51. cikk (1) bekezdésében előírt szankciót nem kell alkalmazni arra a mezőgazdasági termelőre, aki — jöllehet nem aktiválta területpihentetési támogatás iránti összes jogosultságát, mert nem rendelkezett elegendő számú, területpihentetési támogatásra jogosult hektárral — aktiválta az állandólegelő- alapú támogatási jogosultságokat.

15. A Bíróság (harmadik tanács) 2010. december 2-i ítélete (Augstākās tiesas Senāts (Lett Köztársaság) előzetes döntéshozatal iránti kérelme) — Schenker SIA kontra Valsts ieņēmumu dienests (C-199/09. sz. ügy)

A 2000. július 24-i 1602/2000/EK bizottsági rendelettel módosított, a Közösségi Vámkódex létrehozásáról szóló 2913/92/EGK tanácsi rendelet végrehajtására vonatkozó rendelkezések megállapításáról szóló, 1993. július 2-i 2454/93/EGK bizottsági rendelet 6. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy egy kötelező érvényű tarifális felvilágosítás iránti kérelem azzal a feltétellel vonatkozhat különböző árukra, hogy ezek kizárólag egyfajta áruknak minősülnek. Kizárólag a hasonló jellemzőkkel rendelkező olyan áruk minősülhetnek a hivatkozott rendelkezés értelmében vett kizárólag egyfajta áruknak, amelyek megkülönböztető jegyei teljesen irrelevánsak ezek tarifális besorolása tekintetében.

16. A Bíróság (harmadik tanács) 2010. december 2-i ítélete (a High Court of Justice (Chancery Division) (Egyesült Királyság) előzetes döntéshozatal iránti kérelme) — Everything Everywhere Limited (korábban T-Mobile UK Limited) kontra Commissioners for Her Majesty's Revenue and Customs (C-276/09. sz. ügy)

A hozzáadottérték-adó felszámítása szempontjából a távközlési szolgáltatásokat nyújtó szolgáltató által ügyfeleinek abban az esetben számlázott többletköltségek, amikor ezen ügyfelek az említett szolgáltatásokért nem a „közvetlen beszéd” rendszere útján vagy a Bankers' Automated Clearing System közvetítésével történő átutalással, hanem hitelkártyával, bankkártyával, csekkel vagy valamely bankfiókban, illetve a szolgáltatásnyújtó javára fizetések átvételére felhatalmazott megbízottnál készpénzben fizetnek, nem minősülnek a távközlési szolgáltatások nyújtásában álló főszolgáltatás nyújtásától elkülönült és független szolgáltatásnyújtás ellenértékének.

17. A Bíróság (nyolcadik tanács) 2010. december 2-i ítélete (a Symvoulio tis Epikrateias (Görögország) előzetes döntéshozatal iránti kérelme) — Vassiliki Stylianou Vandorou, Vassilios Alexandrou Giankoulis, Ioannis Georgiou Askoxilakis kontra Ypourgos Ethnikis Paideias kai Thriskevmaton (C-422/09., C-425/09. és C-426/09. sz. egyesített ügyek)

A más tagállamban szerzett szakképesítések elismeréséért felelős nemzeti hatóságnak az EK 39. cikk és EK 43. cikk értelmében figyelembe kell vennie a kérelmező által folytatott képzés és a fogadó tagállamban megkövetelt képzés között fennálló lényeges különbségek áthidalását célzó esetleges kiegyenlítő intézkedések meghatározásánál minden olyan gyakorlati tapasztalatot, amely alkalmas az említett különbségek teljesen vagy részben való lefedésére.

Egyéb magyar vonatkozású ügyek az Európai Bíróság előtt

Az adott időszakban nem volt ilyen ügy.

A Legfelsőbb Bíróság uniós jogi tárgyú ítéletei

Büntető ügyszak

Gazdasági ügyszak

Munkaügyi ügyszak

Polgári ügyszak

Pfv.II.22.004/2010/6.

A Gyermek Jogellenes Külföldre Vitelének Polgári Jogi Vonatkozásairól szóló, Hágában, 1980. október 25. napján kelt szerződés (Hágai Egyezmény) 3. cikke értelmében a gyermek elvitele akkor jogellenes, ha sérti azon szerződő állam jogrendszere szerinti egy személynek juttatott felügyeleti jogot, amelyben a gyermeknek az elvitelét közvetlenül megelőzően a szokásos tartózkodási helye volt és ezeket a jogokat az elvitel időpontjában gyakorolta is. A Hágai Egyezmény 5. cikke szerint a felügyeleti jog magába foglalja a gyermekek személye felőli gondoskodás jogát, így különösen a jogosultságot a gyermek lakóhelyének meghatározására. Az Egyezmény által védett jogi érdek a szülői felügyeleti jog sérthetlenségének biztosítása, természetesen a gyermek érdekeivel összhangban (BH 2004/239.). Hasonló rendelkezéseket tartalmaz a Tanács 2201/2003. EK rendelete 2. cikkének 11. pontja is.

Az EK rendelet, illetve a Hágai Egyezmény nem határozza meg a „szokásos tartózkodási hely” fogalmát, azt a bíróságnak minden egyes esetben a rendelkezésre álló bizonyítékok mérlegelésével kell megállapítania.

Az adott ügyben a másodfokú bíróság helyesen tulajdonított ügydöntő jelentőséget annak, hogy noha a házastársak kezdetben Magyarországon éltek, azonban közös lakóhelyük 2007. decembere óta Németországban van, ezt választották huzamos tartózkodási helyükül. A tartós letelepedési szándékot alátámasztja az a tény, hogy közösen építkeztek és a család be is költözött a felek közös tulajdonát képező családi házas ingatlanba. Ugyanakkor a család Magyarországon közös otthonnal nem rendelkezett. A németországi letelepedést, életvitelt tanúsítja az is, hogy a nagyobbik gyermeket ott írárták be óvodába, a szülők közös döntése alapján.

A fentieknek nem mond ellent, hogy családlátogatás céljából gyakran jöttek Magyarországra, bizonyos értelmű „kétlakiság” – különösen az anya vonatkozásában – megállapítást nyert. Az anya nyilatkozataiból megállapítható, hogy az erős magyarországi gyökerekre tekintettel Németországban nem érezte igazán otthon magát, hazavágyott, ez azonban nem változtat azon az objektív helyzeten, hogy a család 2007. decembere óta Németországban élt, ott tartósan berendezkedett, a család megélhetéséről gondoskodó apa a jövedelemszerző tevékenységét itt folytatta. A szülők és a gyermekek közös otthonnal, háztartással Németországban rendelkeztek.

Közigazgatási ügyszak

Kfv.II.37.293/2010/6.

Az Európai Parlament és a Tanács 2002/24/EK irányelve a szabad mozgáshoz, átmeneti rendelkezésekhez, mentességekhez és alternatív eljárásokhoz kapcsolódó feltételekről szóló III. fejezetében, ezen belül is 15.cikk (4) bekezdésében kimondja, hogy az irányelv nincs kihatással a tagállamok azon jogára, hogy – a szerződésnek megfelelően – meghatározzák azokat a követelményeket, amelyeket a kérdéses járművek használata során szükségesnek tartanak a felhasználók védelmének biztosításához, feltéve, hogy ez nem vonja maga után a járművek módosítását. A közösségi jogi szabályozás a tagállami szabályozással összhangban biztosítja a hazai közlekedési hatóságnak, hogy szabad belátása szerint a forgalomba helyezési engedélyezés során a felhasználók érdekét szolgáló korlátozásokat tegyen. Ettől

független, hogy az Irányelv - a felperes által is hivatkozott - rendelkezéseiben (4. cikk (6) bekezdés) – a típusjóváahagyást engedélyező tagállam és más tagállam hatóságai közötti kötelező egyeztetést ír elő, amennyiben a hatóság olyan műszaki problémát észlel, mely komoly kockázatot jelent a közutak biztonságára, és az a típusjóváahagyás megtagadását indokolja. Az Irányelv a 15. cikk (1) bekezdésében kizárja annak a lehetőségét is, hogy a tagállamok a típusjóváahagyási engedéllyel rendelkező jármű forgalomba hozatalát, értékesítését, forgalomba helyezését vagy használatát megtiltsák. E két rendelkezés azonban a perbeli esetben nem alkalmazandó, mivel itt nem típusjóváahagyás megtagadásáról és nem forgalomba helyezési tilalomról volt szó.

A forgalomba helyezés feltételhez kötése nem minősül a forgalomba helyezés megtiltásának, mert a felperesnek a nem szilárd burkolattal ellátott közúton módja és lehetősége van a quad használatára, továbbá ez a korlátozás nem vonja maga után a jármű átalakítását sem, mert a quad átalakítás nélkül is alkalmas a mezőgazdasági és hobbi célnak megfelelő használatra, így ez a hatósági kikötés nem ütközik az Irányelv tilalmába, és nem akadályozza az áru szabad mozgását sem.

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának magyar vonatkozású ítéletei

1. Darvas Milán Magyarország elleni ügye (19547/07. sz. ügy)⁵

A panaszost 2004. december 5-én kábítószerrel való visszaélés vádjával őrizetbe vették. A Veszprém Városi Bíróság 2004. december 7-én meghallgatást tartott, és elrendelte a panaszos házi őrizetét. A másodfokon eljáró Veszprém Megyei Bíróság 2004. december 15-én az elsőfokú határozatot megváltoztatta, és elrendelte a panaszos előzetes letartóztatását az összebeszélés és a bűnisméltés veszélyére tekintettel. A panaszost azonban 2005. április 13-án szabadlábra helyezték.

Egy másik ügyben, a panaszost 2005. május 20-án őrizetbe vették kábítószerrel való visszaélés minősített esetének vádjával, alapvetően azért, mert jelentős mennyiségű kábítószer és csomagolóanyag találtak az általa bérelt garázsban. 2005. május 22-én bírósági meghallgatás alapján a feltételezett kábítószer-kereskedő hálózat tagjaival való összebeszélés veszélyére tekintettel elrendelték előzetes letartóztatását. Ezt követően előzetes letartóztatását a törvényben meghatározott időközönként meghozott határozatokkal meghosszabbították, amelyben elrejtőzés és összebeszélés veszélyére inkább általánosságban hivatkoztak, egyéni körülményeire vagy a terhére beszerzett bizonyítékokra vonatkozó részletes indokolás nélkül. A panaszos 2006. február 9-én óvadék ellenében való szabadlábra helyezését kérte, biztosítékként jelentős pénzeszeget felajánlva; kérelmét 2006. február 24-én jogerősen elutasították.

A nyomozás 2006. június 12-én befejeződött. A Komárom-Esztergom Megyei Bíróság 2006. július 19-én meghosszabbította a panaszos előzetes letartóztatását 2006. augusztus 22-ig. A bíróság elutasította a panaszos ügyvédjének arra vonatkozó érveit, hogy a nyomozás eredménye nem támasztja alá a panaszos elleni megalapozott gyanút. Elfogadta, hogy a panaszos folyamatos fogva tartása szükséges a szökés veszélyére tekintettel, és nem helyettesíthető a javasolt házi őrizettel. Úgy ítélte meg: jól megalapozott gyanú áll fenn a tekintetben, hogy a panaszos részt vett a kábítószer tárolásában és szállításában, ami súlyosan büntetendő cselekménynek minősül. A Győri Ítéltábla 2006. július 27-én elutasította a panaszos fellebbezését, megállapítva, hogy a lehetséges büntetés mértéke igazolja a panaszos szökésének veszélyét.

Az ügyészség 2006. augusztus 10-én vádat emelt huszonegy vádlott, köztük a panaszos ellen; ebben a fenti két büntetőeljárás tényeit összekapcsolták. A panaszost kábítószerrel való visszaélés minősített esetének részesként való elkövetésével vádolták. A Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság 2006. augusztus 21-én a panaszos előzetes letartóztatását meghosszabbította. A bíróság megállapította, hogy a panaszossal szemben kiszabható büntetés mértéke miatt a szökés veszélye fennáll. A panaszos ügyvédje fellebbezett, azzal érvelve, hogy – szemben a Bíróság ítélkezési gyakorlatával – semmilyen különleges okát nem adták a panaszos további fogvatartásának. Különösen azt állította, hogy az ügy irataiból kitűnően semmi sem támasztotta alá a panaszos részvételét a kábítószer értékesítésében. Figyelembe véve a bíróságok ítélkezési gyakorlatát, nincs olyan büntetés, amely – az ő vonatkozásában – olyannak tekinthető, amely önmagában igazolja az előzetes letartóztatást a szökés veszélye miatt. Ennek cáfolataként az ügyvéd előadta, hogy a panaszos körülményei rendezettek:

⁵ Az ítéletet a tanács 2011. január 11-én hozta.

családja – amellyel jó viszonyban van – támogatja, és letartóztatása előtt tanulmányi és munkahelyi kötelességeit szorgalmasan teljesítette. Az ügyvéd indítványozta, hogy a panaszos előzetes letartóztatását házi őrizetre változtassák. Az ítéletábra 2006. szeptember 21-én elutasította a fellebbezést, megjegyezve, hogy a bűncselekmények azon része, amelyekkel a panaszost vádolták, igen súlyosan, akár életfogytig tartó szabadságvesztéssel is büntethető, ami igazolja a szökés veszélyét. A panaszost 2006. november 30-án óvadék ellenében szabadlábra helyezték, és házi őrizetbe helyezték. Ezt az intézkedést 2007. május 21-én szüntették meg. A panaszost 2008. április 29-én bűnösnek találták azon cselekmények kapcsán emelt vádakban, amelyek miatt 2004. december 5-én őrizetbe vették, egyebekben felmentették.

A panaszos az Egyezmény 5. cikke (1) bekezdésének c) pontjára valamint (3) bekezdésére hivatkozással azt sérelmezte, hogy indokolatlanul helyezték előzetes letartóztatásba.

A Bíróság megjegyezte, hogy egy személyt csak az Egyezmény 5. cikkének (1) bekezdésében meghatározott célokból lehet szabadságától megfosztani. Az 5. cikk (1) bekezdése c) pontjának értelmében egy személyt csak büntetőeljárás keretében lehet őrizetbe venni, annak érdekében, hogy bűncselekmény gyanújával az illetékes törvényes hatóság elé állítsák, vagy akkor, ha ésszerűen szükségesnek ítélik bűncselekmény elkövetésének vagy azt követő szökés megelőzése érdekében. Utalt arra, hogy a fogvatartás hazai jog szerinti alaki „törvényessége” elsődleges, de nem mindig a döntő tényező a szabadságelvonás igazolt voltának értékelésénél. Meg kell ugyanis győződni arról, hogy a fogvatartás az adott időszakban összhangban áll-e az 5. cikk (1) bekezdésének céljával, vagyis azzal, hogy megakadályozza azt, hogy a személyt szabadságától önkényes megfosszák; az önkényesség fogalma az 5. cikk kapcsán bizonyos mértékig változó, a fogvatartás módjától függően.

A panaszos második előzetes letartóztatásának első része – vagyis a 2005. május 10-étől legkésőbb 2006. augusztus 10-éig terjedő időszak – tekintetében a Bíróság megállapította, hogy a panaszost kábítószerrel való visszaélés minősített esetének vádjával vették őrizetbe, az adott körülmények között a szökés és az elrejtőzés veszélyének megalapozott gyanúja alapján. Elfogadta, hogy ez az intézkedés nem volt önkényes, különösen abból a veszélyből adódóan, hogy a panaszos esetleg beavatkozhat a nyomozásba, mielőtt a feltételezett kábítószerkereskedő hálózatot leleplezik. Ezért úgy ítélte, hogy ez az intézkedés az Egyezmény 5. cikk (1) bekezdésének c) pontja értelmében igazolt volt.

A panaszos második előzetes letartóztatásának második része – vagyis a nyomozás befejezését, de különösen a 2006. augusztus 10-ei vádemelést követő és 2006. november 30-ig tartó időszak – tekintetében a Bíróság úgy ítélte, hogy az összejátszás veszélyét sokkal kevésbé kell érdemnek tekinteni, ha egyszer a bizonyítékokat már összegyűjtötték és vádat is emeltek. Az összebeszélés veszélyének hiánya a hazai bíróságok által ebben az időszakban meghozott határozatokból is kitűnik, amelyekben csak a panaszos szökésének veszélyére hivatkoztak. Ez utóbbi tekintetében azonban a Bíróságot nem győzték meg a Kormányzat érvei. A Bíróság megjegyezte, hogy a bíróságok kevés figyelmet fordított a panaszos szökését valószínűtlenné tevő olyan személyes körülményeire, mint például a családi háttere, ehelyett ragaszkodott a panaszos szökésének veszélyéhez, egyetlen érvre, a kiszabható büntetés súlyára utalva, anélkül azonban, hogy bármilyen módon megjelölte volna: a nyomozás eredménye miként támasztotta alá ezt a lehetőséget. A Bíróság ennek kapcsán megjegyezte, hogy a panaszost végül felmentették azok alól a vádak alól, amelyek életfogytig tartó szabadságvesztést vonhattak volna maguk után. A hatóságok annak sem adták okát, hogy a panaszos szökésének veszélyét miért nem az előzetes letartóztatásnál kevésbé korlátozó intézkedéssel hátrították el, például házi őrizet útján, ahogyan a panaszos védője indítványozta. Noha a panaszost 2006. november 30-án végül óvadék ellenében szabadlábra helyezték, a Bíróság úgy ítélte, hogy a hazai hatóságoknak már korábban vállalkozniuk

kellett volna a helyzet jóval alaposabb vizsgálatára, ha egyszer a nyomozás már június 12-én befejeződött, de lekésőbb a 2006. augusztus 10-ei vádemelés után, sőt jóval kezdeményezőbb magatartást kellett volna tanúsítaniuk a folyamatos fogvatartás mellett és ellen szóló érvek mérlegelésében, különösen arra a tényre tekintettel, hogy már 2006. február 9-én felajánlották az óvadékot. A Bíróság álláspontja szerint a jelen ügy különleges körülményeire tekintettel – vagyis, hogy az óvadék felajánlását követően a nyomozás befejeződött, sőt vádat is emeltek – a panaszos folyamatos fogvatartásának az Egyezmény 5. cikke (1) bekezdésének szempontjából történő igazolása jóval nagyobb fokú gondosságot igényelt volna. Ebben a szakaszban, az előzetes letartóztatás tárgyában döntő bírónak elegendő információnak kellene rendelkeznie ahhoz, hogy megfelelő és indokolt döntést hozzon a szabadságelvonás szükségességéről. Az előzetes letartóztatást elrendelő határozat indokolása ezért lényeges tényező annak meghatározásában, hogy vajon egy személy fogvatartását önkényesnek kell-e tartani. A Bíróság úgy ítélte, hogy az eljárás e viszonylag előrehaladott szakaszában az a puszta tény, hogy a hatóságok alakilag érvényes határozattal hosszabbítják meg a panaszos előzetes letartóztatását a szökés veszélyére hivatkozással, önmagában nem elegendő ahhoz, hogy megfelelő védelmet biztosítson az önkényesség ellen, különösen azért, mert az alapul szolgáló indokokat nem támasztották alá megfelelő ténykörülmények. A Bíróság emlékeztetett arra, hogy az alakilag érvényes előzetes letartóztatást elrendelő végzés nem szükségképpen teljesíti az 5. cikk (1) bekezdésében meghatározott követelményeket, ha nem támasztják alá elégséges indokok. A Bíróság szerint az a mód, ahogyan a bíróságok az előzetes letartóztatás meghosszabbítását kezelték – alig vagy egyáltalán nem voltak tekintettel az ügy különleges összetevőire és a panaszos személyes körülményeire, és nem fontolták meg a kevésbé korlátozó intézkedések alkalmazását, vagy támasztották alá meggyőző érvekkel azt a feltételezést, hogy a panaszos meg fog szökni - gyakorlatilag megfosztotta a panaszos fogvatartásának ezt a szakaszát az Egyezmény 5. cikke (1) bekezdésének c) pontja értelmében megkívánt igazoltságtól.

A Bíróság a fentiekre tekintettel megállapította, hogy az Egyezmény 5. cikkének (1) bekezdését megsértették, és a panaszos részére 5.000,-Euro nemvagyoni kártérítést ítél meg.

2. Somogyi Tamás Pál Magyarország elleni ügye (5770/05. sz. ügy)⁶

A panaszost 1999-ben fegyveres rablás miatt a Rimini Bíróság nyolc év szabadságvesztésre ítélte.⁷ Az ítélet kitöltésének időpontja 2007. december 28-a volt. A panaszost 2003. május 19-én kiadták Magyarországnak. A Fővárosi Bíróság 2003. október 20-án úgy ítélte, hogy büntetése fennmaradó részét fegyház fokozatban kell letölteni, és csak büntetése négyötödének letöltése után lehet feltételesen szabadon bocsátani, vagyis 2006. május 23-án. A panaszos fellebbezett. A Legfőbb Ügyészség 2006. február 16-án - a panaszos érdekében - jogorvoslati indítványt terjesztett elő. Az Ügyészség azzal érvelt, hogy a panaszos büntetésének fegyház fokozatban való letöltése a Kiadatási egyezmény 11. cikkével ellentétesen indokolatlanul nehezíti el a panaszos büntetőjogi helyzetét, ideértve azt, hogy csak később lehet feltételesen szabadon bocsátani. A Legfelsőbb Bíróság 2006. március 14-én úgy ítélte, hogy a Fővárosi Bíróságnak a büntetés-végrehajtási fokozat és a feltételes szabadon bocsátás legkorábbi időpontjára vonatkozó döntései jogszabálysértőek, ezért azokat hatályon kívül helyezte. Álláspontja szerint az olasz ítéletnek leginkább a börtön fokozat kiszabása felel meg, így a feltételes szabadon bocsátás legkorábban a büntetés háromnegyedének kitöltése után van lehetőség. A panaszost 2006. március 17-én feltételesen szabadon bocsátották.

⁶ Az ítéletet a tanács 2011. január 11-én hozta.

⁷ Az Európai Emberi Jogi Bíróság ezt követően megállapította, hogy az alapul szolgáló eljárások tisztességtelen volta miatt az olasz hatóságok az Egyezmény a 6. cikk (1) bekezdésének megsértették, és a panaszosnak méltányos elégtételt ítél meg. I.: Somogyi Olaszország elleni ügye (67.972/01. sz. ügy)

Ezt követően a panaszos bírósági jogkörben okozott kár megtérítése iránti pert indított a Fővárosi Bíróság ellen, mert az olasz és a magyar büntetés-végrehajtási szabályok téves egyeztetése miatt csak 2006. március 17-én bocsátották feltételesen szabadon, noha börtönfokozat mellett erre már 2005. novemberében sor kerülhetett volna. Azért is kártérítést követelt, mert két év és öt hónapot fegyházban töltött. A Legfelsőbb Bíróság 2008. május 15-én – egymástól eltérő ítéletek után – végül elutasította a keresetet. A késedelmes szabadon bocsátás kapcsán úgy ítélte, hogy bár a Fővárosi Bíróság jogértelmezését felülbírálták, semmi sem utalt arra, hogy az eltérő magyar és olasz szabályok egyeztetésekor nagyfokú gondatlansággal járt volna el, megalapozva ezzel kártérítési felelősségét. Ami a tévesen fegyházban töltött időszakot illeti, megjegyezte, hogy a panaszos nem bizonyította, hogy bármilyen kár érte volna.

A panaszos az Egyezmény 5. cikke (1) bekezdésének a) pontjára valamint 5. cikkének (5) bekezdésére hivatkozással azt sérelmezte, hogy a magyar hatóságok olasz szabadságvesztését törvénytelenül hajtották végre, ami miatt ő két évet és öt hónapot töltött indokolatlanul fegyházban és négy hónappal később szabadult, mint ahogy várhatta, és a bíróságok őt ezért nem kártalanították.

A Bíróság emlékeztetett arra, hogy az 5. cikk (1) bekezdésében a "törvényes" és " a törvényben meghatározott eljárásnak megfelelően" kifejezés lényegében a nemzeti jogszabályokra és az állam azon kötelezettségére utal vissza, hogy az anyagi jogi és eljárási szabályok megfeleljenek annak. Noha általában elsődlegesen a nemzeti hatóságok, különösen a bíróságok joga értelmezni és alkalmazni a belső jogot, ez másként van az olyan esetekben, amikor – az 5. cikk (1) bekezdése alapján – a törvénnyel való összhang hiánya az Egyezmény megsértésére vezet. Az ilyen esetekben a Bíróságnak van bizonyos hatásköre annak felülvizsgálatára, vajon a nemzeti jogot figyelembe vették-e. Továbbá, a szabadságelvonásnak nemcsak a belső jog anyagi és eljárási szabályaival összhangban kell történnie, de az 5. cikk célját is ugyanígy figyelembe kell, nevezetesen az egyén védelmét az önkényességgel szemben. A Bíróság megállapította, hogy a jelen ügyben a Legfelsőbb Bíróság 2006. március 14-én hatályon kívül helyezte a Fővárosi Bíróságnak a végrehajtási fokozat megállapítására és a feltételes szabadon bocsátásra vonatkozó rendelkezését, megállapítva annak törvénytörő voltát. Bár a panaszost nem sokkal ez után szabadlábra helyezték a Legfelsőbb Bíróság által elrendelt börtönfokozatnak megfelelően, a Bíróság megállapította, hogy a megelőző fogvatartás vonatkozásában a nemzeti jog előírásai nem teljesültek. Ebből következik, hogy a panaszos szabadságának elvonása 2006. március 14-éig terjedő részében nem állt a „törvényben meghatározott eljárással összhangban”, ennek megfelelően az Egyezmény az 5. cikke (1) bekezdésének a.) pontját megsértették

A Bíróság emlékeztetett arra is, hogy az 5. cikk (5) bekezdésének akkor tesznek eleget, ha az 5. cikk (1)-(4) bekezdéseivel ellentétes szabadságelvonás miatt kártérítési igényt lehet érvényesíteni. A kártérítéshez való jog az (5) bekezdés alapján éppen ezért feltételezi, hogy valamelyik bekezdés sérelme akár a hazai hatóság, akár az Egyezmény intézményei által megállapítást nyert. A jelen ügyben a Bíróság megállapította, hogy a panaszos fogvatartása megvalósította az Egyezmény 5. cikke (1) bekezdésének sérelmét. A panaszos bírósági jogkörben okozott kár megtérítése iránti keresete azonban eredménytelen volt. A Bíróság megjegyezte különösen, hogy a Legfelsőbb Bíróság úgy ítélte: a Fővárosi Bíróság panaszosnak hátrányos téves jogértelmezése nem alapozza meg a kártérítési felelősséget, lényegében annak súlyossága hiányában. A Bíróság számára azonban, az a téves jogértelmezés, amelynek eredménye a panaszos jogellenes fogvatartása, az adott jogkérdés magvát jelenti, és a Legfelsőbb Bíróságnak az a döntését, amely megköveteli a "súlyos gondatlanság" meglétét a tévesen ítéelő bíróság részéről, hatékonyan hiúsította meg a

panaszosnak az Egyezmény 5. cikkének (5) bekezdésében célzott kártérítéshez való jogát. Ebből az következik, hogy az említett rendelkezés megsértették.

A Bíróság a panaszos javára – méltányosságból – 15.000,-Euro nemvagyoni kártérítést ítélt meg.

3. Alexander Block Magyarország elleni ügye (56282/09. sz. ügy)⁸

A panaszos ellen a Fővárosi Főügyészség pénzhamisítás (Btk. 304.§) miatt. A Fővárosi Bíróság 2006. november 30-án a panaszos bűnösségét a vádnak megfelelően megállapította, és őt pénzbüntetésre ítélte. A Fővárosi Ítéltábla másodfokon nyilvános ülést tartott és kiegészítette a Fővárosi Bíróság által megállapított tényállást. Észlelte, hogy a panaszos cselekménye eltérően, csalás minősített eseteként (Btk. 318.§) is minősülhet, és megkérdezte a panaszost, hogy erre tekintettel kér-e halasztást. A panaszos nemlegesen válaszolt. A Fővárosi Ítéltábla 2007. október 10-án az elsőfokú ítéletet megváltoztatta, és a panaszos cselekményét átminősítette közokirat-hamisítássá (Btk. 274.§). A panaszos állítása szerint ebben a tekintetben nem folyt bizonyítás az Ítéltábla előtt. Büntetése változatlan maradt, ennek ellenére felülvizsgálati indítványt terjesztett elő. A Legfelsőbb Bíróság 2009. április 30-án nyilvános ülést tartott, és a jogerős határozatot – bizonyítás felvétele nélkül – hatályában fenntartotta. A határozat indokolásában megjegyezte, hogy annyiban megsértették a Btk. anyagi jogi rendelkezéseit, hogy bár a német állampolgárságú panaszos a szóban forgó bűncselekményt külföldön követte el, az alsóbb fokú bíróságok nem derítették fel, vajon a cselekmény büntetendő-e a német jog szerint, vagy hogy a vádirathoz a főügyész szükséges jóváhagyását megszerezték-e. A Legfelsőbb Bíróság azonban úgy ítélte, hogy a panaszos cselekménye ténylegesen megvalósította a minősített csalás (Btk. 318.§) valamint a magánokirat-hamisítás (Btk. 276.§) büntette kísérletének részesként való elkövetését. A kiszabott büntetést nem változtatta meg.

A panaszos azt állította, hogy az ellene folytatott büntetőeljárás nem volt tisztességes, különösen tekintettel az ellene felhozott vádak átminősítésére.

A Bíróság először is emlékeztetett arra, hogy az eljárás tisztességes voltát az eljárás egészére tekintettel kell értékelni. Az Egyezmény 6. cikke 3. bekezdésének a) pontja rámutat annak szükségességére, hogy különös figyelmet fordítsanak a terhelt „vádról” való tájékoztatására. A bűncselekmény részletei döntő szerepet játszanak a büntetőeljárásban közlésük pillanatától, vagyis attól kezdve, hogy a gyanúsítottat írásban hivatalosan értesítették az ellene szóló vádak ténybeli és jogi alapjáról. Az Egyezmény 6. cikke (3) bekezdésének (a) pontja biztosítja a terheltnek azt a jogot, hogy tájékoztassák nemcsak a vád alá helyezés "okáról", vagyis azokról a cselekményekről, amelyeket állítólag elkövetett, és amelyen a vád alá helyezés alapul, hanem e cselekményeknek jogi minősítéséről is. E tájékoztatásnak részletesnek kell lennie. A fenti rendelkezés hatályát különösen a tisztességes eljáráshoz fűződő, az Egyezmény 6. cikkének (1) bekezdésében biztosított jóval általánosabb jog fényében kell értelmezni. A büntető ügyekben a terhelttel szemben emelt vádakra vonatkozó – következképpen a bíróság által az adott tárgyban elfogadható jogi minősítésre is kiterjedő – teljes és részletes tájékoztatás lényeges előfeltétele annak, hogy biztosítsák az eljárás tisztességes voltát. Ebben a tekintetben meg kell állapítani, hogy a 6. cikk (3) bekezdésének a) pontja nem ír elő semmilyen alaki követelményt abban a tekintetben, hogy a terheltet az ellene emelt vádak okáról és természetéről milyen módon kell tájékoztatni. A Bíróság emlékeztetett arra is, hogy a 6. cikk (3) bekezdésének a) és b) pontja összefüggenek, és hogy a terheltnek az a jog, hogy tájékoztassák a vádemelés okáról és természetéről, a védekezésre való felkészüléshez való jogának fényében értelmezendő.

---

⁸ Az ítéletet a Bíróság tanácsa 2011. január 25-én hozta.

A Bíróság megállapította, hogy a panaszos ellen pénzhamisítás előkészülete miatt emeltek vádat, és a megyei bíróság ebben találta bűnösnek. Ezt követően, az ítéletábra figyelmeztette, hogy a bűncselekmény esetleg csalás minősített esete kísérletének minősíthető, de aztán közokirat-hamisítást megállapító ítéletet hozott. Végül, a Legfelsőbb Bíróság – előzetes értesítés nélkül – arra a következtetésre jutott, hogy csalás és magánokirat-hamisítás kísérletében bűnös. A Bíróság nem bocsátkozhatott feltételezésekbe azon védekezés érdemét illetően, amelyre a panaszos akkor támaszkodhatott volna, ha lehetősége lett volna célzottan azon vádak tárgyában védekezni, amelyek alapján végül elítélték. Abból adódóan azonban, hogy a magyar jog alapján az érintett bűncselekmények meghatározása között nyilvánvaló különbségek vannak, a Bíróság magától értetődőnek vette, hogy a kezdeti vádakkal szembeni védekezéstől eltérő lett volna a védekezése. Mivel a fentiek fényében, a csalás illetve a magán- vagy közokirat-hamisítás nem képezi jellemző elemét a vádnak, a Bíróság úgy vélte: az ítéletábrának, majd a Legfelsőbb Bíróságnak azon vitathatatlanul meglévő joguk gyakorlása során, hogy átminősítsék azokat a tényeket, amely felett megfelelő joghatósággal rendelkeztek, biztosítaniuk kellett volna a panaszos számára a védekezése kiigazításának lehetőségét gyakorlatias és hatékony módon, és különösen megfelelő időben. Említésre méltó e tekintetben, hogy bár az ítéletábra előtt a panaszost figyelmeztették cselekményének csaláskénti minősítésének lehetőségére, de végül közokirat-hamisításban találták bűnösnek, és hogy a Legfelsőbb Bíróságnak az elítélést csalás és magánokirat-hamisítás kísérletére tekintettel hatályban tartó határozata előzetes figyelmeztetés nélkül született.

A fentiekre tekintettel a Bíróság megállapította, hogy az Egyezmény 6. cikke (3) bekezdésének a) és b) pontját, az Egyezmény 6. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben megsértették, ezért a panaszos részére 5.000,-Euro nemvagyoni kártérítést ítélt meg.

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának kiemelten fontos ítéletei

1. DMD Group a. s. Szlovákia elleni ügye (19334/03. sz. ügy)⁹

A panaszos egy részvénytársaság, amely 1998. szeptemberében a Martin-i Kerületi Bíróság előtt egy nagyobb fegyvergyártó cég ellen eljárást indított 2.900.000,-Euro értékű pénzkövetelés behajtása iránt. A végrehajtási eljárás során az adós ingatlanvagyonát és bizonyos értékpapírjait lefoglalták és átadták a végrehajtást kérőnek. A panaszos 1999. áprilisában a végrehajtási eljárás megszüntetését kérte, tekintettel arra, hogy követelése megtérült. A Kerületi Bíróság újonnan kinevezett elnöke azonban az ügyet 1999. június 30-án – igazgatási jogkörében eljárva – az általa vezetett tanácsra osztotta át, és még ugyanezen a napon megállapította, hogy a panaszos igényének kielégítése az értékpapírok eladása révén jogszabálysértő volt, majd megszüntette az eljárást; a határozat ellen fellebbezésnek nem volt helye.

A panaszos alkotmányjogi panaszt terjesztett elő, amelyben – többek között – azt sérelmezte, hogy a Kerületi Bíróság elnöke megsértette a törvény által létrehozott bírósághoz való jogát azáltal, hogy az ügyet magára osztotta. Azt is állította, hogy a Kerületi Bíróság 1999-es Ügyelosztási Rendjének gyakori módosítása az ügyek kiosztásának és átosztásának folyamatát ellenőrizhetetlenné és átláthatatlanná tette. az Alkotmánybíróság 2003. januárjában megállapította, hogy az Alkotmány 48. cikkének 1. §-át (amely kimondja, hogy senkit nem lehet törvényes bírójától elvonni) nem sértették meg. Nevezetesen arra a következtetésre jutott, hogy az átosztásra a Kerületi Bíróság 1999-es Ügyelosztási Rend módosításával összefüggésben került sor, a végrehajtási eljárással kapcsolatos ügyek egyenlő elosztásának biztosítása érdekében, a vonatkozó szabályoknak megfelelően.

⁹ Az ítélet 2011. január 5-én vált véglegessé.

1999. március 1-je és július 15-e között összesen 348 ügyet osztottak át a Kerületi Bíróság különböző tanácsai között; ebből 49-et a Kerületi Bíróság elnöke által vezetett tanácsra. A Kerületi Bíróság ezt követően is módosította az Ügyelosztási rendet, 1999. júniusi, augusztusi és októberi hatállyal. Bár erre törvény nem kötelezte, a módosításokról mindig értesítette a megyei bíróságot is.

A panaszos az Egyezmény 6. cikkének (1) bekezdésére hivatkozással azt sérelmezte, hogy a Kerületi Bíróság elnök magára osztotta az ügyet, és ugyanazon a napon el is döntötte, ezáltal megfosztva a panaszost attól a lehetőségtől, hogy ezt kifogásolja. A panaszos többek között azt állította, hogy a Kerületi Bíróság elnök politikai okokból avatkozott be az ő ügyébe, gazdasági csoportok hatalmi harcával összefüggésben.

A Bíróság megállapította, hogy ha a bíróság irányításában a bírósági és igazgatási feladatok összefonódnak - mint a panaszos ügyében azáltal, hogy a Kerületi Bíróság elnöke magára osztotta át a panaszos ügyét és, ugyanazon a napon el is döntötte - a jogi szabályozásnak különösen egyértelműnek kell lennie, és világos biztosítékokra van szükség a visszaélések elkerülése érdekében. Az alkalmazandó szabályok azonban messze nem voltak kimerítő jellegűek: azon kívül, hogy egyszerűen leszögezte, hogy a munka elosztását az éves Ügyelosztási Rend határozza meg és a bírák helyettesítésére és cserélődésére tekintettel biztosította a változtatások lehetőségét, a bírósági Ügyelosztási rend tárgyában nem volt más törvényi szabályozás az adott időszakban. Valójában a bíróság elnökének jelentős mozgásteret hagytak ebben a kérdésben. Ezt mutatja az Ügyelosztási Rend Kerületi Bíróságon 1999-ben végrehajtott módosításainak száma, amelyet, úgy tűnik, bármilyen konkrét biztosíték nélkül fogadtak el. Még az sem volt követelmény, hogy az ilyen módosításokat be kell jelenteni a felettes bírósághoz. Továbbá, a panaszos ügyének átosztására inkább személyre szabott rendelkezéssel, mint általános átszignálás útján került sor. Mivel a Kerületi Bíróság elnökének bírói jogkörben meghozott döntése ellen fellebbezésnek nem volt helye, a panaszosnak nem adtak lehetőséget arra, hogy kifogást emeljen és ezzel megakadályozták, hogy a Kerületi Bíróság elnöke ellen esetleg elfogultsági kifogást terjesszen elő.

A Bíróság tehát arra a következtetésre jutott, hogy a panaszos ügyének átosztása a Kerületi Bíróság elnökére nem volt összeegyeztethető a panaszosnak a törvény által létrehozott bírósághoz fűződő jogával, és megsértette az Egyezmény 6. cikkének (1) bekezdését, ezért a panaszosnak 4.000,-Euro nemvagyonosi kártérítést ítél meg.

2. Rolandas Paksas Litvánia elleni ügye (34.932/04 sz. ügy)¹⁰

A panaszost 2003. január 5-én választották Litvánia köztársasági elnökévé, majd -közjogi felelősségre vonása keretében - a Seimas (a litván országgyűlés) 2004. április 6-án elmozdította tisztségéből az Alkotmány és alkotmányos esküjének súlyos megszegése miatt. Az Alkotmánybíróság úgy találta, hogy hivatali ideje alatt a panaszos a törvénytelenül, személyes érdekből litván állampolgárságot adott egy orosz üzletembernek, majd államtitkot sértve tájékoztatta őt arról, hogy a titkosszolgálat megfigyeli, továbbá helyzetét kihasználva jó ismerősei javára illetéktelen befolyást gyakorolt egy magáncégre.

A Központi Választási Bizottság 2004. április 22-én úgy határozott, hogy nincs akadályja annak, hogy a panaszos jelöltesse magát a hivatalából való elmozdítás következtében kiírt elnöki választáson. A Seimas azonban 2004. május 4-én módosította az elnökválasztási törvényt, és abba beiktatott egy rendelkezést, amely szerint a közjogi felelősségre vonás következtében hivatalából felmentett személy öt évig nem választható elnöknek (ennek alapján a Központi Választási Bizottság végül elutasította a panaszos jelöltségre vonatkozó

---

¹⁰ Az ítéletet a Nagykamara 2011. január 6-án hozta.

kérelmét). Egyes képviselők az ügyben az Alkotmánybírósághoz fordultak, amelynek 2004. május 25-én hozott határozata szerint a jelöltségből való kizárás nem sérti az Alkotmányt, de az, hogy ezt időben korlátozzák, alkotmányellenes. A Seimas 2004. július 15-én elfogadta az országgyűlési választási törvénynek azon módosítását, miszerint nem lehet országgyűlési képviselő olyan személy, akit közjogi felelősségre vonás eredményeként korábban elmozdítottak hivatalából. A panaszos ellen büntetőeljárás is indult államtitoksértés vádjával, de végül felmentették.

A panaszos az Egyezmény 6. cikkének (1) és (2) bekezdésére, 7. cikkére valamint a Hetedik kiegészítő jegyzőkönyv 4. cikkének (1) bekezdésére alapított panaszát a Bíróság elfogadhatatlannak nyilvánította, lényegében azért, mert a közjogi felelősségre vonás nem tekinthető sem büntetőeljárásnak, sem olyan eljárásnak, amely a panaszos „polgári jogainak és kötelezettségeinek megállapítására” irányul, illetve az eljárás keretében kiszabott hivatalvesztés sem minősül büntetőjogi büntetésnek.

A panaszos az Első kiegészítő jegyzőkönyv 3. cikkére hivatkozással azt is sérelmezte, hogy a választási törvényt önkényesen úgy módosították, hogy eltiltsák őt a tisztségviseléstől a jövőben, és hogy élethossziglan tartó kizárása a választhatóságból ellentmond a szabad választások lényegének.

A Bíróság először is megállapította, hogy az Első kiegészítő jegyzőkönyv 3. cikke a csak a „törvényhozó testület” megválasztására vonatkozik, ezért csak az országgyűlési választásokon való indulásból való kizárással foglalkozhat, a panaszos elnöki tisztségből való elmozdításával és az elnöki tisztségből való kizárásával nem. A Bíróság megjegyezte, hogy mint hivatalából közjogi felelősségre vonás keretében eltávolított egykori köztársasági elnököt, a panaszost közvetlenül érinti az Alkotmánybíróság 2004. május 25-i határozata és a 2004. július 15-én elfogadott jogszabály. Minthogy teljesen megfosztották annak lehetőségétől, hogy országgyűlési képviselőnek jelöltesse magát, joga volt hivatkozni arra, hogy az ő választhatósághoz fűződő jogát korlátozták. A korlátozás eleget tett a törvényesség követelményének és az Első kiegészítő jegyzőkönyv 3. cikke értelmében törvényes célt követett, nevezetesen a demokratikus rendszer megőrzését.

A korlátozás arányosságát értékelve a Bíróság egyrészt megállapította, hogy az Első kiegészítő jegyzőkönyv 3. cikke nem zárja ki annak lehetőségét, hogy olyan személy választhatóságát korlátozzák, aki korábban visszaélt köztisztségével, vagy akinek a viselkedése a jogállamiságot vagy a demokratikus rend alapjait veszélyezteti. A panaszos ügyében voltak ilyen körülmények, hiszen választhatóságának hiánya annak következménye volt, hogy a Seimas közjogi felelősségre vonás keretében megfosztotta hivatalától az Alkotmánybíróságnak az súlyos alkotmányértést és az alkotmányos eskü megszegését megállapító határozata alapján. A Bíróság megjegyezte, hogy a közjogi felelősségre vonás keretében, amely a közjogi méltóságok hivatalból való megfosztását és választhatóságának kizárását eredményezheti, a litván jog számos biztosítékot ad az érintettnek az önkényes bánásmóddal szemben.

Másrészt a Bíróság – bár nem kívánta alábecsülni a panaszos alkotmányos kötelezettségeivel kapcsolatos állítólagos magatartásának súlyát vagy megkérdőjelezni a hivatalból történő eltávolítását – megjegyezte, hogy ennek következményeként a panaszost véglegesen és visszafordíthatatlanul megfosztották az országgyűlési képviselői jelöltséghez való jogától. Ez annál inkább súlyos következménynek tűnik, mert a hivatalból történő elmozdítás nemcsak az országgyűlési választhatóságból, de minden olyan hivatalból is kizárta, amelyhez az Alkotmánnyal összhangban esküt kell tenni. A Bíróság érthetőnek találta, hogy egy államnak az Alkotmány súlyos megsértését vagy az alkotmányos eskü megszegését súlyos dolognak kell tartania, amely határozott cselekvést igényel, ha olyan hivatalból viselő személy követi el,

mint a litván köztársasági elnök, ugyanakkor ez sem győzte meg arról, hogy a panaszos végleges és visszafordíthatatlan kizárása – egy általános szabály révén – a választhatóságból a demokratikus rendszer megőrzésének arányos eszköze volt. A Bíróság megjegyezte, hogy Litvánia helyzete ezen a téren Európában kivételt jelent: a szóban forgó korlátozásnak nincs időbeli határa, és az alapjául szolgáló szabály is az Alkotmányban rögzített, ami azt eredményezi, hogy a panaszos választhatóságból való kizárása megváltoztathatatlannak tűnik, ami nehezen egyeztethető össze az Első kiegészítő jegyzőkönyv 3. cikkével. Végül, a Bíróság úgy találta, hogy bár a vonatkozó jogszabály általánosan fogalmaz, és ugyanolyan módon alkalmazandó mindenkire, akinek helyzete megfelel a világosan megszabott feltételeknek, mégis egy, a különleges körülmények által erősen befolyásolt jogalkotási eljárás eredményeként született.

A fentiekkel összhangban, a panaszos országgyűlési képviselői jelöltségből való kizárásának végleges jellegére tekintettel, a Bíróság szótöbbséggel megállapította, hogy az Első kiegészítő jegyzőkönyv 3. cikkét megsértették.

3. Maria Atanasiu és társai Románia elleni ügye (30.767/05. és 33.800/06. sz. egyesített ügyek)¹¹

A kommunista rendszer bukását követően Romániában egy sor kárpótlási törvényt fogadtak el a természetbeni visszaszolgáltatás, vagy - annak megvalósíthatatlansága esetén - pénzbeli kárpótlás elve alapján. A kárpótlás összegének bizonyos időszakokban volt felső határa, bizonyos időszakokban nem; bizonyos időszakokban készpénzben, máskor készpénzben vagy részvényekben fizették; 2005 óta az *Ingatlanalapon* keresztül fizetik, amelyet még be kell vezetni a tőzsdére. Romániában többszázezer ember várakozik tulajdona visszaadása vagy kárpótlás iránti igényének feldolgozására.

Az első két panaszos jogelődjének bukaresti ingatlanát 1950-ben államosították; az épület jelenleg több lakása oszlik. A hazai bíróságok 1989 után – azon általános jogszabályok alapján, amelyek biztosították hét lakás visszaadását és egy nyolcadik tekintetében a kártérítést – úgy találták, hogy az épület államosítása törvénytelen volt. A Semmítőszék 2005. március 11-én a jelen ügy tárgyát képező utolsó lakás tekintetében a panaszosok tulajdonjog megállapítása iránti keresetét hivatalból elutasította azon az alapon, hogy a tulajdonjog visszaadása vagy kártérítés megfizetése iránti eljárást csak az akkor hatályos, az államosított vagyon jogállásáról szóló 10/2001. törvény alkalmazásával indíthatnak volna. Mivel a törvényes határidőben nem kaptak választ a lakás tulajdonjogának visszaszerzése iránti, e törvény alapján bejelentett igényükre, a panaszosok eljárást indítottak a Bukaresti Városi Tanács ellen, amelyet a Semmítőszék 2005. április 18-án kötelezett a döntés meghozatalára. A panaszosok kártérítési igényét a városi tanács a mai napig nem bírálta el. (30.767/05. sz. ügy)

A harmadik panaszos kártérítést követelt a Craiovai Egyetemtól az Egyetem javára államosított földterületért, amelyet az egyetem használt. Az egyetem 2001. július 10-én határozatban utasította el a kérelmet. Ezt követően a Semmítőszék 2006. március 30-ai jogerős ítéletében úgy rendelkezett, hogy a panaszos jogosult az általa követelt kártérítésre. A panaszos a mai napig nem kapott kártérítést; a román Kormányzat 2010. júniusában úgy tájékoztatta a Bíróságot, hogy a panaszos igényét soron kívül intézik. (33.800/06. sz. ügy)

Az Egyezmény 6. cikkének (1) bekezdésére valamint az Első kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikkére hivatkozással az első két panaszos azt sérelmezte, hogy nem állt módjukban bírósághoz fordulni az egyik államosított lakás visszaszerzése érdekében, illetve mindhárom panaszos sérelmezte a közigazgatási eljárások elhúzódását, amely miatt nem juthattak hozzá a kártérítéshez.

---

¹¹ Az ítélet 2010. január 12-én vált véglegessé.

A Bíróság szerint az, hogy az első két panaszosnak a közigazgatási hatóságok válaszában hiányában nem állt módjában bírósághoz fordulni a szóban forgó lakás visszaszerzésének ügyében, aránytalanul nagy terhet rótt a panaszosokra és ez által megsértették az Egyezmény 6. cikkének (1) bekezdésében biztosított bírósághoz fordulás jogát. (A Semmitőszék utóbb, egy 2007. március 19-én hozott döntésében úgy rendelkezett, hogy amennyiben a közigazgatási hatóság nem tartja be a törvényben előírt határidőt, a bíróság érdemben elbírállhatja helyette a kérelmet, és adott esetben elrendelheti a szóban forgó tulajdon visszaállítását.) A kártérítési eljárás harmadik panaszos által sérelmezett elhúzódnása a nem kellőképpen hatékony kártérítési rendszerből következett, ezért a Bíróság a panaszát a tulajdon békés élvezetéhez való jog szempontjából vizsgálta.

A Bíróság álláspontja szerint a kártérítési igény akkor keletkezik, ha a nemzeti bíróságok megállapították, hogy az érintett személy a törvényben meghatározott követelményeknek megfelel és kimerítette a jogorvoslati lehetőségeket. Ennek megfelelően a panaszosoknak legalább egy „tulajdonosi érdekeltség”-nek minősülő a román törvényekkel kellőképpen alátámasztott és az Első kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikkének „tulajdon” fogalma alá tartozó kártérítési igénye volt. A Bíróság úgy ítélte, hogy a közérdek és az egyén alapvető jogainak védelme közötti egyensúlyt a nagymértékű államreform keretei között is el kell érní; bármilyen összetett ez a reform, nem járhat az Egyezményvel ellentétes következményekkel. A panaszosok esetében az a bírósági jogerős határozat, mely elrendelte az első két panaszos által benyújtott kérelem közigazgatási hatóság általi elbírálását, illetve meghatározta a harmadik panaszosnak járó kárpótlás mértékét, a mai napig nem lett végrehajtva. A román kormányzat nem szolgált magyarázattal arra nézve, hogy miért nem biztosították a panaszosok kárpótláshoz való jogát. Ez a mulasztás, és a kártérítés kifizetésének időpontjával kapcsolatos bizonytalanság aránytalan és eltúlzott terhet ró a panaszosokra, ami összeegyeztethetetlen az Első kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikkében biztosított, a tulajdon békés birtoklásához fűződő jogokkal.

A fentiekre tekintettel a Bíróság az első és második panaszosnak 65.000,-Euro, a harmadik panaszosnak 155.000.-Euro kártérítést ítélt meg.

A Bíróság irányadó döntést is hozott. A Bíróság már több mint 150 hasonló ügyben állapította meg az Egyezmény megsértését, és több száz hasonló eset van előtte folyamatban. Az Egyezmény 46. cikk értelmében a tagállamok kötelezettséget vállaltak arra nézve, hogy alávetik magukat a Bíróság döntéseinek, s azok végrehajtását a Miniszterek Bizottsága ellenőrzi. Az irányadó döntések meghozatalának célja az, hogy a szerkezeti problémák nemzeti szinten történő gyors megoldásával segítsék a tagállamokat az Egyezményben vállalt kötelezettségeik teljesítésében. Ez magában foglalja az adott panaszos ügyén túlmenő, általános helyzet értékelését az esetlegesen érintett egyéb személyek érdekében.

A Bíróság már több esetben rámutatott az Egyezmény 6 cikkének (1) bekezdésének és az Első kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikkének – a román kárpótlási rendszer hiányosságaiból eredő – megszegésére. Ezek az ítéletek rámutattak a problémák egyes forrásaira, különösen a kárpótlási törvények nagy mértékű, csaknem minden államosított ingatlanra történő fokozatos kiterjesztésére, mely nagy munkaterhet ró a hatóságokra. Az eljárások 247/2005. törvényből eredő egyszerűsítése pozitívumként értékelhető, amennyiben megvannak hozzá a megfelelő emberi és anyagi erőforrások. A Bíróság megjegyezte, hogy 2010. májusáig a Központi Kárpótlási Tanácsnál regisztrált 68.355 ügyből csupán 21.260 ügyben született kárpótlásra jogosultságról szóló döntés és kevesebb, mint 4.000 kifizetés történt meg. Noha a Bíróság figyelembe vette, hogy a kárpótlás nagyon nagy terhet jelent az állami költségvetés számára, de észlelte, hogy az Ingatlanalap tőzsdére való bevezetése, amelynek 2005-ben kellett volna megtörténnie, még mindig nem valósult meg, bár a „kártalanítási igazolással” rendelkező személyek igényei egy részének tőzsdére terelése csökkenthetné a költségvetésre nehezedő

nyomást. Az említett ítéletek meghozatala után is fennálló problémák megoldása általános intézkedést igényel. A Bíróság felhívta a figyelmet az Európa Tanács ajánlásaira és észrevételezte, hogy bár nem az ő feladata az állam által elfogadandó intézkedések meghatározása, mindazonáltal javaslatokat tehet annak érdekében, hogy a kért segítséget megadja. Az adott ügyben a Bíróság azt javasolta, hogy a jogszabályok és az egységes bírósági és hatósági gyakorlat alapján egy egyszerűsített és hatékony sürgősségi eljárást kell életbe léptetni, míg az érdekek tisztességes egyensúlyának elérése forog kockán. A Bíróság álláspontja szerint e kivételesen nehéz döntéseket illetően meg kell adni a román hatóságoknak a mérlegelés jogát, mivel egy ilyen rendszernek az egész országra jelentős hatása van. Úgy ítélte, hogy a román Kormányzatnak az a terve, hogy a közigazgatási eljárás minden egyes szintjén határidőket szabnak, helyes lépés, feltéve, ha azok valóságosak és bíróság által felülvizsgálhatóak. Továbbá, a más országokban hozott intézkedések is ötleteket adhatnak a román hatóságok számára. Ilyen például a jogi szabályozás átalakítása annak érdekében, hogy egy sokkal előreláthatóbb kárpótlási szerkezetet hozzanak létre, meghatározva a kárpótlás legnagyobb összegét és lehetővé téve a részletfizetést egy hosszabb távon. A Bíróság a hasonló ügyek elbírálását a jelen határozat jogerőre emelkedésétől számított 18 hónapig felfüggesztette, amíg a román hatóságok meg hozzák valamennyi, a kárpótlási törvényekkel érintett személy helyzetének megfelelő orvoslását biztosító intézkedéseket.

4. A. Horvátország elleni ügye (55.164/08. sz. ügy)¹²

A panaszos jelenleg Z-ben él, egykori férje, B. elől elrejtőzködve. Közös lányuk 2001-ben született, házasságukat 2006. novemberében felbontották. Két - 2004. decemberében és 2008. januárjában kelt - pszichiátriai szakvélemény szerint B. – akit 1992-ben, a függetlenségi háború idején foglyul ejtettek, majd egy koncentrációs táborban tartottak fogva, ahol megkínózták – súlyos mentális zavarokban szenved, beleértve a szorongást, paranoiát, az epilepsziát és a posttraumatikus-stressz zavart. A szakvélemények hangsúlyozták, hogy hajlamos az erőszakra és impulzív viselkedésre, továbbá javasolták pszichiátriai kényszergyógykezelését. A panaszossal szemben egykori férje 2003. novembere és 2006. júniusa között ismételt erőszakosan viselkedett. Az erőszakosság egyszerre volt szóbeli, ideértve a súlyos, életveszélyes fenyegetéseket, és a tetteges, ideértve a panaszos fejének, arcának és testének sérülést okozó ütlegelését és rugdosását. B. gyakran a lánya előtt gyalázta a panaszost, és több ízben lánya felé is erőszakosan fordult.

A nemzeti bíróságok és a panaszos 2004 és 2009 között számos különböző eljárást is indítottak B. ellen - három büntetőeljárást és három szabálysértési eljárást – amelyek keretében elrendeltek bizonyos védelmi intézkedéseket, mint például időszakos előzetes letartóztatást, pszichiátriai és pszicho-szociális kezelést, távortartást és hasonló rendelkezéseket, sőt még szabadságvesztést is. Néhány védelmi intézkedést, mint az előzetes letartóztatást és a távolságtartást végrehajtottak, másokat nem. Például a "B" még nem töltötte le a 2006 októberében kiszabott nyolchónapos szabadságvesztést, amelyet a panaszos és egy rendőrnő elleni halálos fenyegetések miatt kapott. Ugyancsak nem töltötte le azt a másik szabadságvesztést, amelyet azért kapott, mert nem tudta kifizetni a családon belüli erőszakért kiszabott szabálysértési bírságot, minthogy – a Kormányzat szerint – a Z.-i fegyintézetben nem volt hely. B. nem vetette alá magát az utóbbi eljárásban elrendelt pszicho-szociális kezelésnek sem, mivel a lakóhelyén hiányzik a megfelelő szakember illetve intézet. A panaszos 2007. októberében arról tájékoztatta a bíróságokat, hogy volt férje – megsértve az ellene hozott korlátozó végzést – egy magánnyomozót fogadott fel, aki rájött a titkos címére. Kérélmét, hogy további védelmi intézkedéssel tiltsák meg az ő zaklatását és követését,

---

¹² Az ítélet 2011. január 14-én vált véglegessé.

elutasították azzal az indokkal, hogy nem hivatkozott közvetlen életveszélyre. B.-t 2009 szeptemberében letartóztatták, és nyilvánvalóan még fogva tartják, mivel 2009. októberében három évig terjedő szabadságvesztésre ítélték az ellene családon belüli erőszak miatt folyó egyik büntetőeljárásban részt vevő bíró (és kislánya) elleni halálos fenyegetés miatt. Nem ismert azonban hol tartják fogva, vagy biztosítják-e pszichiátriai kezelését.

A panaszos az Egyezmény 2., 3., és 8. cikkére hivatkozással azt sérelmezte, hogy a hatóságok nem védték meg megfelelően a családon belüli erőszak ellen.

A Bíróság először is úgy találta, hogy a panaszost hatékonyabban meg lehetett volna védeni volt férje az erőszakos magatartásától, ha a hatóságok a helyzet egészéről átfogó képpel rendelkeztek volna, nem pedig egyes részleteit vizsgálták volna elkülönülő eljárásokban. Bár a bíróságok elrendeltek védelmi intézkedéseket, sok közülük - mint például a fogvatartási időszakokat, bírságokat, pszicho-szociális kezelést, sőt a börtönbüntetést - nem hajtották végre, aláásva e jogkövetkezmények elrettentő hatását. Valójában, a meglehetősen korán megtett, folyamatos pszichiátriai kezelésre vonatkozó ajánlások csak 2009 októberében teljesültek, és akkor is csak a panaszos elleni erőszaktól független büntetőeljárás keretében. Továbbá, még mindig bizonytalan, hogy B.-t alávetették-e pszichiátriai kezelésnek. A nemzeti bíróságok által elrendelt intézkedések (amelyek célja egyrészt az volt, hogy kezelje a B. pszichiátriai állapotát, ami szemmel láthatólag az ő erőszakos magatartásának a gyökere volt, másrészt az, hogy a panaszos számára védelmet biztosítson a további erőszak ellen) végrehajtásának hatósági elmulasztása a panaszost hosszabb ideig olyan a helyzetben hagyta, amely az ő magánélet tiszteletben tartásához fűződő, az Egyezmény 8. cikkében biztosított jogát megsértette. Tekintettel e megállapításra, a Bíróság úgy vélte, hogy az Egyezmény 2., 3. és 13. cikkének megsértését külön nem kell vizsgálni.

A Bíróság a panaszos részére 9.000,-Euro nemvagyoni kártérítést ítélt meg.

5. M. S. S. Belgium és Görögország elleni ügye (30.696/09 sz. ügy)¹³

Az afgán állampolgárságú panaszos 2008 elején hagyta el Kabult, az Európai Unió területére Görögországon keresztül lépett be. 2009. február 10-én érkezett Belgiumba, ahol menedéket kért. A Dublin (II.) Rendelet alapján a Belga Idegenrendészeti Hivatal az ügyet a görög hatóságoknak továbbította. Míg az ügy folyamatban volt, az ENSZ Menekültügyi Főbiztossága (UNCHR) a belga idegenrendészeti miniszternek címzett levélben felhívta a figyelmet a görög menekültügyi eljárás hiányosságaira, a menedékkérők ellátásának körülményeire, és javasolta, hogy függeszék fel az ügyek Görögországnak való átadását. Ennek ellenére az Idegenrendészeti Hivatal 2009. májusában úgy rendelkezett, hogy a panaszosnak el kell hagynia Belgiumot, és Görögországban kell menedéket kérnie. A Hivatal a Rendelet által előírt két hónapon belül nem kapott választ a görög hatóságoktól, melyet hallgatólagos beleegyezésként értelmzett. Érvelése szerint a Dublin (II.) Rendelet értelmében nem Belgium feladata volt a menedékkérelem elbírálása és nem volt miért kételkednie abban, hogy a görög hatóságok megteszik kötelességüket. A panaszos fellebbezést nyújtott be az Másodfokú Idegenrendészeti Bizottsághoz azzal érvelve, hogy fennáll a veszélye: Görögországban ijesztő körülmények között tartják majd fogva, és a görög menekültügyi rendszer hiányos, és attól fél, hogy érdemi vizsgálat nélkül vissza fogják küldeni Afganisztánba, ahol állítása szerint a tálibok bosszúból gyilkosságot kíséreltek meg ellene, mert tolmácsként a kabuli légierőnek dolgozott. A határozat végrehajtásának felfüggesztése iránti kérelmét elutasították, és a panaszost 2009. június 15-én Görögországba szállították.

Az athéni repülőtérre érve rögtön egy szomszédos épületbe vitték, ahol – állítása szerint - 20 másik őrizetessel zárták össze, a mosdó használatát korlátozták, a szabad levegőre nem

---

¹³ Az ítéletet a Nagykamara 2011. január 21-én hozta.

engedték ki őket, kevés enivalót kaptak és piszkos matracokon vagy a puszta földön kellett aludniuk. Miután 2009. június 18-án szabadon engedték és menekült-igazolványt kapott, az utcán aludt, és a megélhetése nem volt biztosított. Ezt követően hamis személyi igazolvánnyal megpróbálta elhagyni Görögországot, de őrizetbe vették és egy hétre ismét a repülőtér melletti helységben tartották őrizetben, ahol állítása szerint a rendőrök megverték. Szabadon bocsátása után megint az utcán élt, a helyi lakosoktól és az egyháztól kapott alkalmi segítséget. Menekültigazolványát 2009. decemberében megújították, lépéseket tettek annak érdekében, hogy szállást találjanak neki, de a panaszos beadványa szerint nem ajánlottak fel neki szállást.

A panaszos szerint görögországi fogvatartása és életkörülményei megsértették az Egyezmény 3. cikkébe foglalt embertelen és megalázó bánásmód tilalmát, továbbá az Egyezmény 13. cikkével ellentétesen nem állt rendelkezésére megfelelő jogorvoslat az Egyezmény 2. és 3. cikkeiben foglalt jogainak megsértése tekintetében. Ugyancsak sérelmezte, hogy Belgium kitette a görögországi menekültügyi eljárás hiányosságaiból eredő veszélyeknek és az ottani rossz életkörülményeknek, megsértve az Egyezmény 2. és 3. cikkét, továbbá ez ellen az Egyezmény 13. cikkével ellentétben nem biztosított számára hatékony jogorvoslatot.

Noha a Bíróság nem becsüli alá az Európai Unió külső határai mentén fekvő államaira mostanában nehezedő, a bevándorlók és menedékkérők növekvő beáramlásából fakadó terheket és a bevándorlók és menedékkérők nagyobb nemzetközi repülőtereken való fogadásának nehézségeit, ez mégsem mentheti fel Görögországot a 3. cikk alapján fennálló kötelezettségei alól, azok abszolút jellegéből fakadóan. Amikor a panaszos Belgiumból megérkezett Athénbe, a görög hatóságok már ismerték személyazonosságát és tudták, hogy feltehetőleg menedékjogért folyamodik. Ennek ellenére minden magyarázat nélkül azonnal őrizetbe vették. A Bíróság megjegyezte, hogy nemzetközi testületek és nem-kormányzati szervek utóbbi évekből származó jelentései megerősítik, hogy a menedékkérők rendszeres őrizetbe vétele - a nélkül, hogy az okokról tájékoztatnák őket - a görög hatóságok elterjedt gyakorlata. A panaszos azon állítását, hogy második őrizetbe vétele alatt a rendőrség bántalmazta, ugyancsak összhangban van a nemzetközi szervezetek, köztük a Kínzás Elleni Európai Bizottság (CPT) által meghallgatott tanúk által előadott esetekkel. Az ENSZ Menekültügyi Főbiztossága és a Kínzás Elleni Európai Bizottság megállapításai is megerősítik a panaszos állításait az egészségtelen körülmények és az athéni nemzetközi repülőtér melletti fogda túlsúfoltsága tekintetében. Annak ellenére, hogy viszonylag rövid ideig volt őrizetben, a Bíróság úgy ítélte, hogy a fogvatartás - a panaszos által a fogdában tapasztalt - körülményei elfogadhatatlanok voltak. Úgy találta, hogy összességében az önkényesség, a kiszolgáltatottság és az aggodalom érzése, amelyet meg kellett tapasztalnia, valamint az ilyen körülmények közötti fogvatartásnak az egyén méltóságára gyakorolt kétségtelen hatása, megvalósítja megalázó bánásmódot. A panaszos - mint menedékkérő - ráadásul különösen sebezhető volt bevándorlása és az általa valószínűleg elviselt megrázó tapasztalatai miatt. A Bíróság ezért arra a következtetésre jutott, hogy a fogvatartás körülményeivel az Egyezmény 3. cikkét Görögország megsértette.

A Bíróság előrebocsátotta, hogy az Egyezmény 3. cikke általában nem kötelezi a tagállamokat arra, hogy a menekültek számára pénzügyi támogatás révén bizonyos életszínvonalat biztosítson. Ugyanakkor úgy ítélte, hogy az a helyzet, amelyben a panaszos találta magát, különösen súlyos volt. A nemzeti jogból és az uniós rendeletről a görög hatóságokra háruló kötelezettség ellenére a panaszos hónapokon át nagyfokú szegénységben élt, az alapvető életfeltételei (étel, higiénia, szállás) sem tudta biztosítani, míg attól félt, hogy megtámadják és kirabolják. A panaszos jelentését számos nemzetközi szervezet, köztük az Európa Tanács emberi jogi biztosa és az ENSZ Menekültügyi Főbiztossága is megerősítette. A hatóságok nem tájékoztatták a panaszost megfelelően a lakhatási lehetőségekről annak ellenére, hogy tudniuk kellett arról: a panaszos hajléktalan. egy okirat, amely figyelmezteti arra a

kötelezettségére, hogy a rendőrkapitányságon jelentse be a lakcímét, ésszerűen nem értelmezhető úgy, hogy tájékoztassa a hatóságokat arról, hogy nincs hova mennie. Mindenesetre a Bíróság nem látta, hogy a hatóságok figyelmét hogyan kerülhette el, hogy a panaszos hajléktalan. Maga a Kormányzat is elismerte, hogy a több tízezer menekültnek kevesebb, mint 1.000 férőhelyet tudnak biztosítani. Ez az adat jelentősen csökkenti a görög Kormányzat azon érvének súlyát, hogy a panaszos helyzete tétlenségének volt köszönhető. A panaszos által sérelmezett helyzet 2009. júniusi Görögországba szállításával kezdődött, és menedékkérő-jogállásával függött össze. Ha a hatóságok kérelmét azonnal elbírálták volna, jelentősen enyhíthették volna szenvedését. Ebből következik, hogy a panaszos a hatóságok hibájából találta magát az Egyezmény 3. cikkével össze nem egyeztethető helyzetben, vagyis ezzel összhangban e rendelkezést Görögország megsértette.

A felek között nem volt vita a jelenlegi afganisztáni állapotokról. Elsősorban a görög hatóságok feladata lett volna megvizsgálni azt, hogy a panaszos milyen veszélynek lenne kitéve ebben az országban. A Bíróság elsősorban azt vizsgálta, hogy hatékony biztosítékok védtek-e a panaszost az önkényes kiutasítástól. A görög jogszabályok tartalmazznak ilyen biztosítékokat, de az elmúlt években az ENSZ Menekültügyi Főbiztossága, az Európai Emberi Jogi Biztos és más szervezetek ismételt és következetesen rámutattak arra, hogy ezeket a gyakorlatban nem alkalmazzák, és a menekültügyi eljárások jelentős szerkezeti hibákat mutatnak. Ilyen például az elkövetkező eljárásra vonatkozó elégtelen tájékoztatás, a menedékkérők és a hatóságok között megbízható érintkezés hiánya, a kihallgatásokért felelős személyzet képzésének hiányosságai, a tolmácsok kis száma, és jogi segítségnyújtás hiánya, amely ténylegesen megfosztja a jogi képviselőktől a menedékkérőket. Ennek eredményeként a menedékkérőknek elenyésző esélyük van arra, hogy kérelmüket komolyan elbírálják. Az ENSZ Menekültügyi Főbiztosságának 2008. évi jelentése szerint első fokon Görögországban a kérelmeknek kevesebb 0,1%-a részesül pozitív elbírálásban, az öt másik EU tagállamban, melyek a legtöbb menedékkérelmet kapják Görögországon kívül, ez a szám 36,2%. A harmadik félként beavatkozó szervezetek rendszeresen beszámolnak arról, hogy a menedékkérőket Görögországból magas kockázatú országokba toloncolják vissza. A Bíróságot nem győzte meg a Kormányzat érvelése, hogy a panaszos tehető felelőssé a hatóságok tétlenségéért, amiért az előírt háromnapos határidőn belül nem adta le a rendőrségen az előírt okiratokat. Mint számos más menedékkérő - miként az a jelentésekből is kiderül - a panaszos is félreértette a helyzetet, és azt gondolta, hogy nem létező lakcíméről kérnek csupán bejelentést. A hatóságok a mai napig nem adtak valós és megfelelő lehetőséget arra, hogy a panaszos megvédje kérelmét. Ami a panaszosnak a görög Legfelsőbb Közigazgatási Bírósághoz való fellebbezési lehetőségét illeti, a Bíróság úgy látja, hogy a vele való érintkezés biztosításának hatóságoknak felróható hiánya, továbbá a lakcím hiányában történő kapcsolatfelvétel nehézsége révén eléggé bizonytalan, hogy vajon menedékkérelmének elbírálásáról időben tudomást szerezhetett volna ahhoz, hogy az előírt határidőn belül intézkedni tudjon. Ráadásul, noha a panaszos nyilvánvalóan nem tudott ügyvédet fogadni, nem kapott tájékoztatást jogi segítségnyújtást szolgáltató szervezetekről sem. Hozzá kell tenni ehhez, hogy a jogi segítségnyújtó szolgálat keretében igénybe vehető ügyvédek szükségége, ami a gyakorlatban hatástalanná tette a rendszert. Továbbá az Emberi Jogi Biztosnak a Kormányzat által kétségbe nem vont állítása szerint a Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság előtt egy fellebbezési ügy átlagban több mint 5 évig van folyamatban, ami ugyancsak azt bizonyítja, hogy egy ilyen fellebbezés nem volt eléggé elérhető, és így nem orvosolta a biztosítékok hiányát a menekültügyi eljárásban. E hiányosságokra tekintettel a Bíróság arra a következtetésre jutott, hogy az Egyezmény 13. cikkét a 3. cikk tekintetében Görögország megsértette.

A Bíróság szerint a görög eljárás hiányosságairól a belga hatóságoknak is tudniuk kellett akkor, amikor kiadták a panaszos elleni kiutasító végzést, ezért nem várhatták volna el tőle, hogy az ottani eljárás kockázatai tekintetében a teljes bizonyítási terhet ő viselje. Az ENSZ Menekültügyi Főbiztossága a panaszos ügye folyamatban léte alatt felhívta a belga hatóságok figyelmét a helyzetre. Noha a Bíróság 2008-ban egy másik esetben¹⁴ úgy ítélte meg, hogy a menedékkérőnek a Dublin (II.) Rendelet alapján Görögországba történő visszaszállítása nem sérti az Egyezményt, az azóta eltelt időben azonban a nemzetközi szervezetek által összegyűjtött anyagok rámutattak, hogy a dublini rendszer alkalmazása számos nehézségbe ütközik Görögországban. Belgium a kiutasító végzést eredetileg pusztán a görög hatóságok hallgatólagos egyetértése alapján adta ki, és úgy hajtotta végre, hogy az eljárás későbbi szakaszában sem kért e hatóságoktól eseti biztosítékot, pedig a rendelet értelmében Belgium kivételt tehetett volna, és elutasíthatta volna a panaszos átszállítását. Ilyen körülmények között a belga hatóságoknak nem csupán vélelmezniük kellett volna, hogy a panaszossal az Egyezmény előírásaival összhangban fognak bánni, hanem arról is meg kellett volna győződniük, hogy hogyan alkalmazzák a görög hatóságok a menekültekre vonatkozó jogszabályokat, amelyek betartását elmulasztották. A panaszos Belgiumból Görögországba való kiutasítása hozzájárult az Egyezmény 3. cikkének megsértéséhez.

A Bíróság utalva arra, hogy a panaszos görögországi fogvatartása és életkörülményei megalázóak voltak, megjegyezte, hogy e tények számos forrásból jól ismertek és szabadon megállapíthatóak voltak már a panaszos kiutasítása előtt. Erre tekintettel a Bíróság úgy ítélte, hogy a belga hatóságok az Egyezmény 3. cikkét megsértve tudatosan tették ki őt olyan fogvatartásnak és életkörülményeknek, amelyek megalázó bánásmódnak minősül.

A hatékony jogorvoslathoz való jog megsértése kapcsán a belga Kormányzat érvelése szerint a végrehajtás felfüggesztése iránti kérelem az Idegenrendészeti Másodfokú Bizottságnál „különlegesen sürgős eljárás címén” terjeszthető elő; ez az eljárás a kiutasító határozat végrehajtását legfeljebb 72 órára függeszti fel, amíg a Bizottság meghozza döntését. A Bíróság azonban úgy találta, hogy az eljárás nem felel meg az esetjogában támasztott azon igénynek, hogy minden olyan panaszt tüzetesen és alaposan meg kell vizsgálni, mely a 3. cikkbe ütköző bánásmódot alkalmazó országba történő kiutasítás ellen irányul. Ami az Idegenrendészeti Másodfokú Bizottság felülvizsgálatát illeti, e testület hatásköre főleg annak megállapítására korlátozódott, hogy az érintettek szolgáltattak-e bizonyítékot arra a kárra, amely a 3. cikk esetleges megsértésének eredménye, a panaszosnak tehát esélye sem volt sikerrel járni. Erre tekintettel az Egyezmény 13. cikkét a 3. cikkre tekintetében megsértették.

A Bíróság úgy ítélte, hogy szükséges a panaszos tekintetében néhány egyedi intézkedés kezdeményezni az ítélet végrehajtása érdekében, anélkül, hogy ezzel előre megállapítaná az általános intézkedéseket, melyek hasonló jövőbeni jogsértések megakadályozásához szükségesek. Görögországra hárul a feladat, hogy az Egyezmény követelményeivel összhangban késedelem nélkül folytassa a panaszos menedék-kérelmének érdemi vizsgálatát, és – a vizsgálat eredményétől függően – tartózkodjék a panaszos kiutasításától.

A Bíróság a panaszos javára Görögország terhére 1.000,-Euro, Belgium terhére 24.900,-Euro nemvagyoni kártérítést ítél meg.

6. Kakhraman Szalijev Oroszország elleni ügye (35.016/03. sz. ügy)¹⁵

A panaszos, mint egy nem-kormányzati szervezet elnöke, 2001-ben írt egy cikket egy helyi energia-termelő vállalat (amely abban az időben *Edinye Energeticseszkije Szisztemi Roszii* állami holdingvállalat része volt) részvényeinek egy moszkvai székhelyű cég általi

¹⁴ K.R.S. Egyesült Királyság elleni ügye (32.733/08. sz. ügy)

¹⁵ Az ítélet 2011. január 21-én vált véglegessé.

megszerzéséről. A vásárlást mint sötét üzletet mutatta be, és azt állította, hogy egy magas rangú moszkvai tisztviselő, a kormánypárt egyik vezetője állt az ügylet mögött. Egy önkormányzati tulajdonban lévő újság, a *Vecsernij Magadan* főszerkesztő beleegyezett, hogy a cikk a 2001. november 2-ai számban megjelenjen. Míg e lapszámból több mint 2.000 példányt megküldtek az előfizetőknek és a könyvtáraknak, bizonyos számú, egy lapterjesztő társaságnak megküldött példányt az újságos-standokról röviddel a megjelenés után visszavontak és később megsemmisítettek. Néhány nappal később a főszerkesztő lemondott posztjáról.

A panaszos alakszerű panaszt nyújtott be a tartományi ügyészségen, arra hivatkozva, hogy a az újságok visszavonása a sajtószabadságba való jogellenes beavatkozásnak minősül, amely a Btk. szerint bűncselekmény. A forgalmazó cég vezetőjének és a főszerkesztőnek a kihallgatása után, a nyomozóhatóság 2003. januárjában úgy döntött, hogy nem indít nyomozást. Úgy találta, hogy a sajtószabadság nem avatkozta be, mint a példányok visszavonásáról főszerkesztő kényszerítés nélkül, maga döntött, és az motiválta, hogy elkerülje a polgári perek, amelyek a cikk megjelenését követhették. A panaszos megtámadta a határozatot a városi bíróságnál, állítva, hogy a főszerkesztő elmagyarázta neki, hogy az újság példányainak visszavonásáról a forgalmazó cég döntött. A forgalmazó cég vezetője és a főszerkesztő azonban megerősítette korábbi vallomása, amely szerint a főszerkesztő egyedül hozta a döntést. A feljelentés elutasítására vonatkozó határozatot a tartományi bíróság 2003 májusában jogerősen helyben hagyta. A panaszos is polgári eljárást is indított, követelve, hogy az újság visszavont példányait az ő cikkével együtt újból adják ki, és értékesítsék az újságárusoknál. A bíróság 2003 augusztusában végül elutasította a keresetet, kimondva, hogy a szerkesztőség, mint a lappéldányok tulajdonosa, szabadon rendelkezhet azokkal, és hogy nem volt szerződés a panaszos és az újság között, amely arra kötelezi az utóbbit, hogy a cikket tartalmazó példányokat terjessze.

A panaszos az Egyezmény 10. cikkére hivatkozással sérelmezte, hogy a cikket tartalmazó lapszámot politikai okokból visszavonták, ami politikai cenzúrának minősül.

A Bíróság megjegyezte, hogy az újság példányait azt követően vonták vissza és semmisítették meg, hogy azt a szerkesztőség elfogadta, majd kinyomtatták és nyilvánosságra hozták. A közzétételt követően minden olyan döntést, amely korlátozza a panaszos cikkének terjesztését, úgy kell tekinteni, mint a véleménynyilvánítás szabadságába való beavatkozást. Továbbá, a visszavonás fő oka a cikk tartalma volt. Az orosz Kormányzat is elismerte, hogy a főszerkesztő a polgári jogi és közigazgatási jogkövetkezményektől félve vonta vissza az újságot. A visszavonás tehát a panaszost az Egyezmény 10. cikk alapján megillető jogaiba való beavatkozásnak minősül. Az eléterjesztett bizonyítékok alapján, a Bíróság nem látott okot arra, hogy eltérjen a hazai bíróságok azon megállapításától, hogy a visszavonást az újság főszerkesztője rendelte el. Őt az önkormányzat nevezte ki és fizette, amely – az újság vagyonának tulajdonosaként – arra is joga volt, hogy bizonyos mértékig meghatározza a szerkesztői politikát. Úgy tűnik, hogy a főszerkesztő döntését helyzetéről és a cikk lehetséges negatív következményeiről alkotott saját elképzelése befolyásolta, a nélkül, hogy valamely állami hatóság elégedetlenségét fejezte volna ki. Mindazonáltal, tekintettel arra, hogy köteles volt biztosítani az újság hűségét az önkormányzathoz és annak politikai irányvonalához, döntése a politikai cenzúra megnyilvánulásának tekinthető. A Bíróságot nem győzte meg a Kormányzat azon érve, miszerint az önkormányzat nem állami hatóság az Egyezmény szempontjából, tekintettel arra, hogy orosz törvények az önkormányzati hatóságokat számos szempontból úgy kezelik, mint a szövetségi és tartományi hatóságokat. A panaszos jogaiba való beavatkozás tehát állami hatóság tudható be. A nemzeti jog feljogosítja a főszerkesztőt az újság terjesztésével kapcsolatos kérdésekben való döntésre. Az a döntés tehát, hogy a példányokat visszavonja, törvényesnek tekinthető. A Bíróság is hajlandó volt elfogadni, hogy

a döntés az Egyezmény 10. cikke értelmében "a jó hírnév vagy mások jogai" védelmének legitim célját követte céljára, nevezetesen a cikkben az megcélzott állami tisztviselők és vezetők, a helyi energetikai vállalat jó hírnevének védelmét.

Annak kapcsán, hogy a visszavonás " egy demokratikus társadalomban szükséges" volt-e, a Bíróság kiemelte, hogy a panaszos írása a közösségi forrásokkal való gazdálkodásra vonatkozott, amely a média felelőségének és a közösségnek az információhoz való hozzáféréshez fűződő jogának magjába esik. A hazai bíróságok nem foglalkoztak azzal a kérdéssel, hogy a panaszos túllépte-e a megengedett kritika határait, és egyáltalán nem vizsgálták meg a cikk a tartalmát vagy formáját, hanem egyszerűen üzleti kérdésként kezelték a panaszos panaszát. A Bíróság rámutatott, hogy egy újságíró és egy főszerkesztő a kapcsolata nem kizárólag vagy mindig üzleti kapcsolat, és az a panaszos esetében sem volt ilyen kapcsolat, minthogy az újság, saját alapító okirata alapján, egy községi intézmény volt, amelynek célja, hogy tájékoztassa a nyilvánosságot a helyi társadalmi, politikai és kulturális kérdésekben. A hazai bíróságok emiatt igazolták a visszavonást a 10. cikk szempontjából. A panaszos cikkében kifejtett kritikus véleményt egyébként soha kétségbe nem vont tények megfelelően alátámasztották.

A fentiekre tekintettel a Bíróság egyhangúlag megállapította, hogy az Egyezmény 10. cikkét megsértették.

7. Lise Aune Norvégia elleni ügye (52.502/07. sz. ügy)¹⁶

A panaszos fiát, A.-t, akit kötelező nevelőszülői gondozásba adtak először ideiglenes intézkedéssel 1998. augusztusában, majd állandó jellegű intézkedéssel 1998. decemberében. A hatóságok - A. szülei kábítószeres múltjának ismeretében – gyanították, hogy bántalmazták. Nevezetesen, 1998. júliusában A.-t eszméletlen vitték kórházi és - az intenzív osztályon elhelyezvén, agyvérzéssel kezelték.

A helyi szociális hatóság testülete 2005. április 25-én A. tekintetében megszüntette a panaszos szülői felügyeleti jogát, és engedélyezte nevelőszülei által történő örökbefogadását. E döntést a Legfelsőbb Bíróság 2007. április 20-án – végső fokon eljárva – hatályában fenntartotta. A Legfelsőbb Bíróság álláspontja szerint a szülői felügyelet megszüntetésének az 1992. évi Gyermekvédelmi törvény 4-20.§ (3) bekezdés c) pontja alapján megkívánt feltételei teljesültek: nevezetesen, a nevelőszülők alkalmasnak mutatkoztak arra, hogy A.-t saját gyermekükként felneveljék, A. kötődött nevelőszüleihez, és a bíróság által kirendelt szakértő szerint a vérszerinti anya – a helyzetében bekövetkezett kedvező változások ellenére – nem képes biztosítani számára a megfelelő gondoskodást. Továbbá, úgy találta, hogy A., bár jól beilleszkedett új családjába, továbbra is sérülékeny, és meg kell nyugtatni, hogy nevelőszüleivel fog maradni. Valójában az abszolút érzelmi biztonság szükségessége valószínűleg nőni fog, ahogy nevelkedik, minthogy tudomást fog szerezni arról a tényről, hogy mind az anyja, mind az apja súlyos kábítószer-élvező volt, és súlyosan bántalmazták. A bíróság azt sem hagyhatta figyelmen kívül, hogy a vérszerinti család, különösen a panaszos apja és élettársa, tiltakoztak A. elhelyezése ellen, minthogy a panaszos másik fiát, A. féltestvérét is ők gondozták, és úgy vélték, hogy a két fiúnak együtt kell lennie. Fennállt a lehetősége, hogy e konfliktus továbbra is fennmarad, ha nem fogadják örökbe. Azt is hangsúlyozták, hogy A. nevelőszülei a vérszerinti szülőkkel való kapcsolattartást jóval a jogilag előírt körön túl is lehetővé tették, mind az érintett személyek köre (amely így magában foglalta A. féltestvérét és vérszerinti nagyszüleit), mind a kapcsolattartás terjedelme tekintetében. Valójában nem volt kétséges, hogy ez a nyitottság lehetővé teszi a kapcsolat fennmaradását.

---

¹⁶ Az ítélet 2011. január 28-án vált véglegessé.

A., aki most 12 éves, gyakorlatilag egész életében nevelőszülőknél élt, a panaszosnál csak életének első hat hónapjában. Az e hat hónapot követő öt év során, a 15 felkínált alkalomból 6 esetben látták egymást. A panaszos kábítószerrel való visszaélésbe való visszaesése miatt körülbelül egy évig a kapcsolat megszakadt. A kapcsolat 2003 őszén állt vissza és 2004-ben vált rendszeressé. 2005-ben egyszer találkoztak, majd évente kétszer 2006-ban, 2007-ben (a Legfelsőbb Bíróság 2007. április 20-ai ítélete előtt és után), 2008-ban és 2009-ben. Ezek is máról holnapra történő látogatások voltak A. illetve a panaszos otthonában, amelyek számos alkalommal A. féltestvére és a panaszos anyja jelenlétében zajlottak le.

A panaszos 2000. óta különböző időszakokat töltött elvonókúrán. Mióta 2005. őszén részt vett egy rehabilitációs program (metadon kezelés), kábítószer-mentes volt. Jelenlegi társával felújítási tevékenységbe kezdett, jogosítványt szerzett, és tanulmányai megkezdését tervezi.

Az Egyezmény 8. cikkére hivatkozással a panaszos a norvég Legfelsőbb Bíróság döntését sérelmezte, amely fia tekintetében megszüntette a szülői felügyeleti jogát és engedélyezte az örökbefogadást.

A Bíróság megállapította, hogy a panaszos magán-és családi életébe való beavatkozásnak törvényi alapja volt, nevezetesen az 1992. évi Gyermekvédelmi törvény 4-20.§-a, és hogy ez a beavatkozás a fia érdekei védelmének legitim célját követte. Alaki okokból, a Bíróság az Egyezmény alapján nem rendelkezik hatáskörrel arra, hogy vizsgálja az állami gondoskodás kötelező eszközeinek igazolt voltát, amely eszközök minden esetben állandósulnak. Az egyetlen kérdés, amelyet a Bíróság vizsgálhatott, az, hogy vajon szükséges volt-e a nevelőszülőknél való elhelyezést egy sokkal nagyobb horderejű intézkedéssel helyettesíteni, nevezetesen a szülői felügyeleti jog megszüntetésével és az örökbefogadás engedélyezésével, ami azzal a következménnyel járt, hogy a panaszos és A. közötti jogi kapcsolat megszűnt.

Figyelembe véve, hogy az örökbefogadás a szülők akarata ellen csak kivételes körülmények között engedélyezhető, a Bíróság kielégítő módon meggyőződött arról, hogy ezek a nagyobb horderejű intézkedést igazoló körülmények a panaszos esetében fennálltak. A panaszos nem kérdőjelezte meg a szociális hatóság és a nemzeti bíróság azon megállapításait, amelyek fia nevelőszüleinek alkalmasságára vagy fia hozzájuk való kötődésére vonatkoztak. Továbbá, a Bíróság előtti eljárásban sem derült fény semmi olyanra, ami eltérne a Legfelsőbb Bíróság azon következtetésétől, hogy a panaszos nem képes fiának megfelelő ellátást biztosítani. A. ténylegesen nem kötődött vérszerinti szüleihez, és a panaszos és A. közötti társadalmi kapcsolatok is nagyon korlátozottak voltak. Valójában A. különleges biztonság iránti igényét – ami idővel kétségtelenül növekszik - jelentősen veszélyezteti a panaszos azon szándéka, hogy A. az ő apjával éljen, tekintettel A. nevelőszülőknél való elhelyezése körüli ellentétre. A panaszos világosan kijelentette a Bíróság előtt, hogy a korábbi ellentét kiújulásának nincs esélye, mert nem akarja, hogy A. újból vele éljen, és hogy ő is úgy ítéli, hogy A.-nak az az érdeke, hogy nevelőszüleinél nőjön fel. A Bíróság azonban – az eléterjesztett benyújtott anyag és a panaszos ügyvédjének beadványai alapján – úgy ítélte, hogy még mindig fennáll egy lappangó ellentét, ami növeli A. sajátos kiszolgáltatottságát és fenyegeti biztonság iránti igényét. Az örökbefogadás egy ilyen eshetőség ellen van. Továbbá, ha a Bíróság jól értette, a vitatott intézkedések megfelelt A. kívánásainak is. A panaszos azon kétsége kapcsán, hogy vajon a nevelőszülők továbbra is nyitottak lesznek-e a kapcsolattartásra (az örökbefogadás esetén a panaszos kapcsolattartási joga is megszűnik), a Bíróság megállapította, hogy a Legfelsőbb Bíróság ítéletét követően sem változott a látogatások száma, ami egyértelműen megerősítette azt, hogy a nemzeti bíróságok helyesen ítélték meg a nevelőszülők jószándékát. A vitatott intézkedések ténylegesen nem akadályozták meg a panaszost abban, hogy továbbra is személyes kapcsolata tartson fenn A.-val és nem „vágják el őt gyökereitől”.

A Bíróság tehát úgy találta, hogy a szülői felügyeletet megszüntető és az örökbefogadást engedélyező határozat megfelelő és elégséges indokokkal volt alátámasztva, és arányos volt A. legjobb érdekei védelmének legitim céljával. Ennek megfelelően az Egyezmény 8. cikkét nem sértették meg.

A Legfelsőbb Bíróság emberi jogi vonatkozású ítéletei

Büntető ügyszak

Bkf.I.67/2011/2.

Az Ítélet tábla körültekintően vizsgálta az egyes vádlottak tekintetében az előzetes letartóztatás fenntartásának vagy megszüntetésének indokoltságát. Ennek során az Emberi Jogok Európai Bírósága által adott iránymutatásoknak, a kialakult bírói gyakorlatnak megfelelően nem csupán formálisan utalt a vád tárgyává tett cselekmények büntetési tételének súlyosságára, hanem valamennyi releváns körülmény vizsgálatával részletesen számot adott arról, hogy álláspontját milyen körülményekre alapította.

Bkf.III.96/2011/3

Rámutat a Legfelsőbb Bíróság arra, hogy a Be. 129. § (2) bekezdés b)-d) pontja, valamint 327. § (2) bekezdése esetében a bíróság – értelemszerűen - nem csak olyan körülményre, okra alapozhatja az előzetes letartóztatást indokoltnak tartó döntését, amely a bizonyosság erejével megállapítható. Szükséges azonban, hogy döntése olyan adaton alapuljon, melynek megléte (tényszerűsége) a döntés időpontjában más adattal alátámasztott, ésszerű érveléssel indokolt, igazolt, s ezáltal okszerű következtetés vonható arra, hogy a kényszerintézkedés alkalmazása a törvény céljai érdekében – és az adott vádlott személyi szabadsága ellenében – szükséges, célszerű.

Gazdasági ügyszak

Az adott időszakban nem született ilyen tárgyú határozat.

Munkaügyi ügyszak

Az adott időszakban nem született ilyen tárgyú határozat.

Polgári ügyszak

Az adott időszakban nem született ilyen tárgyú határozat.

Közigazgatási ügyszak

Az adott időszakban nem született ilyen tárgyú határozat.

Kiadja: A Legfelsőbb Bíróság Nemzetközi Kapcsolatok és Európai Jogi Iroda

Felelős szerkesztő: Dr. Pomeisl András József

Szerkesztőbizottság: Dr. Darák Péter, Dr. Kovács András, Dr. Molnár Gábor, Dr. Osztoivits András

Figyelem! A jelen hírlevélben közölt anyagok nem tekinthetők a Legfelsőbb Bíróság hivatalos állásfoglalásának, hivatalos fordításnak illetve hivatalos közlésnek, csupán a tájékoztatást és figyelemfelkeltést célozzák, ezért azokra jogokat alapítani nem lehet.